○ คำสั่ง

(ต. ๒๑)

คำร้องที่ ๗๑๙/๒๕๕๖
คำสั่งที่ ๒๖๙/๒๕๕๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๙ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง
- บริษัท เจที อินเตอร์เนชั่นแนล (ไทยแลนด์) จำกัด ที่ ๑
- เจที อินเตอร์เนชั่นแนล เอสเอ ที่ ๒

ผู้ฟ้องคดี

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑
- กระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง)

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๗๐/๒๕๕๖ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีสถานะเป็นบริษัทจำกัด เป็นสมาชิกของกลุ่มบริษัท เจแปน โทแบคโค (กลุ่มบริษัท เจที) ซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าเกี่ยวกับยาสูบชั้นนำของโลก และเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตให้นำบุหรี่เข้ามาในราชอาณาจักร จึงมีสถานะเป็นผู้นำเข้าตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นนิติบุคคล มีสำนักงานใหญ่

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ตั้งอยู่ที่...

ตั้งอยู่ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จัดตั้งและดำรงอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบและเป็นหน่วยงานที่ดำเนินกิจการระหว่างประเทศของกลุ่มบริษัท เจที และเป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าภายใต้ยี่ห้อดังกล่าวกว่า ๑๒๐ ประเทศทั่วโลก และเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากเจแปน โทแบคโค อิงค์ ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดตั้งและดำรงอยู่ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ให้เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้และอนุญาตให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายที่จดทะเบียนในประเทศไทย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบและการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับหีบห่อของยาสูบนั้นได้รับการควบคุมอย่างเคร่งครัดในประเทศไทย โดยได้มีการตรากฎหมายถึงสองฉบับที่มีเนื้อหาครอบคลุมในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับหีบห่อของบุหรี่นั้นได้รับการควบคุมอย่างเคร่งครัดจากข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับหีบห่อของบุหรี่ซึ่งใช้บังคับกับซองและภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) และกล่องและกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ ซึ่งในวันที่ยื่นฟ้องคดีนี้มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับหีบห่อของบุหรี่ ดังนี้ (๑) ฉลากของบุหรี่ซึ่งจะต้องมีขนาดครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕๕ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ และจะต้องพิมพ์เป็นรูปภาพ ๔ สี ภาพและข้อความจะต้องอยู่บนมุมด้านบนของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ในรูปแบบที่คละกัน (๒) ข้อความที่แสดงถึงสารพิษและสารก่อมะเร็งซึ่งจะต้องปรากฏอยู่ในด้านข้างทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ และข้อความดังกล่าวจะต้องมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของแต่ละด้าน (๓) ข้อมูลเพิ่มเติมได้แก่ (๓.๑) การจัดให้มีข้อความแสดงวัน เดือน ปี ที่ผลิต บริเวณด้านข้างด้านหนึ่งด้านใดของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (นอกเหนือจากบริเวณที่กำหนดให้แจ้งสารพิษหรือสารก่อมะเร็ง) (๓.๒) การจัดให้มีข้อความแสดงถึงที่มาของบุหรี่ (ว่าได้ผลิตขึ้นในราชอาณาจักรไทยหรือผลิตขึ้นในประเทศใด) ที่บริเวณด้านหน้าชิดขอบล่างของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ และกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) (๓.๓) การจัดให้มีข้อความแสดงว่า "สำหรับขายในราชอาณาจักรไทย" ที่บริเวณด้านหลังชิดขอบล่างของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่และกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) (๓.๔) การระบุชื่อบริษัทผู้ผลิตและประเทศที่ผลิต และ (๓.๕) การระบุชื่อ ภูมิลำเนา และสถานประกอบการค้าของผู้ขออนุญาต (โดยพิมพ์ข้อความเป็นภาษาไทย) โดยข้อความดังกล่าวต้องจัดทำในขนาด

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ไม่น้อยกว่า...

ไม่น้อยกว่า ๑๐ พอยต์ สำหรับซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ โดยให้ใช้ตัวอักษรสีดำบนพื้นฉลากสีขาวและมีกรอบสีดำล้อม หรือใช้พื้นฉลากเป็นสีดำและใช้ตัวอักษรสีขาวโดยไม่ต้องมีกรอบล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติข้อความในข้อ (๓.๒) และข้อ (๓.๓) ต้องมีพื้นที่อยู่ระหว่างร้อยละ ๒ ถึงร้อยละ ๓ ของพื้นที่ด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ โดยอัตราส่วนที่แน่นอนนั้นจะแตกต่างออกไปเล็กน้อยขึ้นอยู่กับว่าเป็นด้านหน้าหรือด้านหลังและเป็นสินค้ายี่ห้อใด ต่อมา ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยข้อ ๒ ของประกาศดังกล่าวได้กำหนดข้อความในฉลากแสดงรูปภาพและข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบเป็นรูปภาพ ๔ สี โดยที่ฉลากจะต้องได้รับการพิมพ์โดยใช้รูปแบบทั้ง ๑๐ แบบแตกต่างกันออกไปในอัตราส่วน ๑ แบบต่อ ๕,๐๐๐ ซองหรือหีบห่อบรรจุบุหรี่ และข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ของประกาศดังกล่าวบังคับให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่เพื่อจำหน่ายในประเทศไทยต้องใช้ภาพที่กำหนดและข้อความคำเตือนที่มีขนาดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุด (ด้านหน้าและด้านหลัง) ของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ และข้อ ๖ ของประกาศดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ฉลากที่กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) นอกจากนี้ ยังได้กำหนดหน้าที่สำคัญอื่นๆ ไว้ในประกาศด้วย ตัวอย่างเช่น ข้อ ๒ ได้กำหนดรูปภาพและข้อความเตือนไว้ ซึ่งต้องอยู่ในขนาดและสัดส่วนที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ลงนามในประกาศดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ จะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งข้อ ๙ ของประกาศดังกล่าวกำหนดให้บุหรี่ที่ได้มีการผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับจากวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งก็คือในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ ดังนั้น นับแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่มาในราชอาณาจักรจะต้องจัดให้มีการแสดงฉลากรูปภาพและคำเตือนในด้านหน้าและด้านหลังเป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ และข้อความ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/เพิ่มในขนาด...

เพิ่มในขนาดระหว่างร้อยละ ๒ ถึงร้อยละ ๓ ของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่จึงมีพื้นที่เหลือน้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของพื้นที่ด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ในการแสดงข้อมูล เช่น ยี่ห้อ ชื่อเรียกต่างๆ ของสินค้า ข้อมูลของสินค้า และการสร้างสรรค์ยี่ห้อ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งประกอบธุรกิจในตลาดยาสูบในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากประกาศดังกล่าว โดยยี่ห้อสินค้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งมีการจำหน่ายอยู่ในตลาดในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ประกอบไปด้วย ไมลด์ เซเว่น (Mild Seven) (ซึ่งกำลังเปลี่ยนเป็น เมวีอัส (Mevius)) วินสตัน (Winston) คาเมล (Camel) เซเว่น สตาร์ส (Seven Stars) และซาเลม (Salem) โดยสินค้าภายใต้ยี่ห้อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่มีการจำหน่ายอยู่ในตลาดในประเทศไทยในปัจจุบันมี ๑๓ ชนิดที่แตกต่างกัน (ไมลด์ เซเว่น ๕ ชนิด วินสตัน ๒ ชนิด คาเมล ๔ ชนิด เซเว่น สตาร์ส ๑ ชนิด และซาเลม กรีน ๑ ชนิด) ซึ่งในบรรดายี่ห้อสินค้าทั้งหมดยกเว้นยี่ห้อวินสตันถือเป็นยี่ห้อสินค้าที่มีคุณภาพสูง (พรีเมี่ยม) จึงมีความแตกต่างกับสินค้าที่อยู่ในระดับกลางและบุหรี่ราคาประหยัด โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่พร้อมที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อจะซื้อสินค้าที่มีคุณภาพสูง และผู้บริโภคจะเชื่อมโยงสินค้านั้นกับการรับประกันในแหล่งที่มาและคุณภาพของสินค้า จากการที่ประกาศพิพาทลดขนาดของพื้นที่ด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้เพื่อการระบุถึงยี่ห้อ รวมถึงเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่ไม่จดทะเบียน และสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) และข้อมูลอื่นๆ จนเหลือพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ เท่านั้น จึงส่งผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ประกาศดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายต่อความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการใช้ยี่ห้อและทรัพย์สินทางปัญญาบางรายการ โดยเครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน และสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) (ส่วนประกอบอันมีลักษณะบ่งเฉพาะซึ่งไม่ได้เป็นคำ) จะไม่สามารถใช้ตามที่ได้จดทะเบียนไว้ได้ในพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซึ่งเหลือไว้ให้ผู้ผลิตใช้ทรัพย์สินทางปัญญาของตน ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องออกแบบกำหนดขนาด และ/หรือสัดส่วนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นใหม่ (หากจะยังสามารถใช้ได้อยู่) อันเป็นการทำให้ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายทั้งที่

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ได้จดทะเบียน...

ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ที่อยู่ระหว่างการจดทะเบียน และ/หรือที่ไม่ได้จดทะเบียนได้รับความเสียหาย การใช้ประโยชน์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและจำเป็นของทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องสูญเสียไป เช่น (ก) เซเว่น สตาร์ส ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวในประเทศไทยในเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน "เซเว่น สตาร์ส และ Label Design VI" device (เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนในประเทศไทย ทะเบียนเลขที่ ๕๔๘๙๘) ซึ่งการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านี้เป็นการออกแบบรูปร่างซึ่งรวมถึงคำว่า "เซเว่น สตาร์ส" ที่มีความทันสมัย โดยมีพื้นหลังเป็นตารางของดาวที่แสดงภาพเลข ๗ โดยให้สีที่ต่างลักษณะบ่งเฉพาะประการหนึ่งของเครื่องหมายการค้านี้คือคำและตัวเลขที่ทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งเครื่องหมายการค้านี้จะไม่สามารถใช้ตามที่ได้จดทะเบียนไว้ได้หากต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาท นอกจากนี้ การลดขนาดของเครื่องหมายการค้านี้เพื่อให้อยู่ในพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่นั้นไม่อาจทำได้หากต้องการที่จะคงไว้ซึ่งลักษณะบ่งเฉพาะดังกล่าวไว้ ดังนั้น ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้านี้จะได้รับความเสียหาย (ข) ไมลด์ เซเว่น นอร์ดิก ในรูปแบบใบไม้ ข้อกำหนดขนาดตามประกาศจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการใช้สิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) และเครื่องหมายการค้าไม่จดทะเบียนซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันสำหรับผลิตภัณฑ์ ไมลด์ เซเว่น นอร์ดิก สิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) นี้ปรากฏตามคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทะเบียนเลขที่ ๘๒๕๗๖๖ ลักษณะเฉพาะของเครื่องหมายนี้ ตามที่ได้ใช้และได้ยื่นคำขอเป็นรูปใบไม้ที่มีลักษณะพิเศษทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เครื่องหมายนี้ไม่อาจที่จะใช้ได้ (ตามที่ได้ใช้อยู่ในปัจจุบันและที่ได้ยื่นขอไว้) หากต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาท นอกจากนี้ หากทำการเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องหมายให้อยู่ในพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ จะเกิดการสูญเสียลักษณะเฉพาะของรูปใบไม้และไม่สามารถแสดงบทบาทสำคัญในสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) ของสินค้าได้ ดังนั้น รูปใบไม้ที่มีลักษณะพิเศษนั้นจะไม่อาจใช้ในฐานะที่เป็นวิธีการสื่อสารถึงที่มาและคุณภาพต่อผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูบบุหรี่อยู่แล้วได้ ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์ยี่ห้อและค่าความนิยมที่มากับยี่ห้อ รวมถึงไม่สามารถแสดงส่วนประกอบของเครื่องหมายในส่วนของใบไม้ลักษณะของสิ่งประกอบยี่ห้อได้อย่างต่อเนื่อง และ (ค) ไมลด์ เซเว่น/เมวีอัส "curve design" ส่วนหนึ่งของความคุ้มครองของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในเรื่องหีบห่อของผลิตภัณฑ์ ไมลด์ เซเว่น (ยกเว้นสินค้าต่างๆ ภายใต้ยี่ห้อ ไมลด์ เซเว่น นอร์ดิก) ในประเทศไทย คือ สิ่งประกอบ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/เครื่องหมาย...

เครื่องหมายการค้า (trade dress) โดยส่วนสำคัญของสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) นั้นปรากฏตามคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า "Mild Seven and label design V unbranded" device (คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ทะเบียนเลขที่ ๘๑๕๗๒๓) ทั้งนี้ ลักษณะเฉพาะของเครื่องหมายการค้านี้ ประกอบไปด้วยรูปโค้งของจุดที่เลือนหายไป ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกของการลื่นไหลและระยะทาง ซึ่งการใช้เครื่องหมายนี้ (ตามที่ได้ใช้อยู่ในปัจจุบันและที่ได้ยื่นคำร้องขอ) ไม่สามารถกระทำได้หากต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาท นอกจากนี้ การลดขนาดให้อยู่ในพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ นั้น จะทำให้ลักษณะบ่งเฉพาะและค่าความนิยมที่มาพร้อมกับลักษณะเฉพาะดังกล่าวถูกทำลายไป ประการที่สอง ข้อกำหนดขนาดตามประกาศนี้เป็นการทำลายลักษณะบ่งเฉพาะของสินค้าและค่านิยมในตัวยี่ห้อเนื่องจากเป็นการลดความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของยี่ห้อคุณภาพสูงของตนไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งถือเป็นการจำกัดความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการสื่อสารอย่างเสรีถึงแหล่งที่มา คุณภาพที่ดี และความเกี่ยวเนื่องของสินค้ายี่ห้อต่างๆ ของตนกับผู้บริโภค โดยใช้ข้อมูลและยี่ห้อในด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ ประการที่สาม ข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาทจะลดความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการใช้ยี่ห้อของตนเพื่อแข่งขันกับยี่ห้ออื่นๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักมากกว่าในตลาด ทำให้ผู้บริโภคแยกสินค้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อตัวผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าที่อยู่ในระดับคุณภาพดี เนื่องจากผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะไม่ต้องการจ่ายเงินเพื่อสินค้าคุณภาพสูงหากตนไม่สามารถที่จะระบุหรือจำแนกสินค้าดังกล่าวออกจากสินค้ายี่ห้ออื่นๆ ได้ จึงมีแนวโน้มว่าผู้บริโภคจะซื้อสินค้าที่มีราคาต่ำกว่าแทนที่จะซื้อสินค้าดังกล่าวอันเป็นกรณีที่เรียกว่า down – trading จากสินค้าคุณภาพมาเป็นสินค้าราคาปานกลางหรือสินค้าราคาประหยัด ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายในยี่ห้อและกิจการของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยที่การ down – trading จะเป็นประโยชน์กับสินค้าในยี่ห้อที่เป็นที่รู้จักมากกว่าและมีราคาต่ำกว่าในตลาด แต่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของสินค้าคุณภาพสูง ซึ่งถือเป็นการทำลายการแข่งขันในตลาด ข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาทจึงบิดเบือนการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม โดยการทำให้ผู้ผลิตยาสูบบางรายเช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียเปรียบผู้ผลิตรายอื่นๆ ประการที่สี่ สิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าของซองบุหรี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบประการอื่นๆ ของยี่ห้อได้เมื่อเวลาผ่านไป

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/โดยเฉพาะ...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ในประเทศไทยน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นในยี่ห้อใหม่หรือสินค้าใหม่ภายใต้ยี่ห้อเดิม หรือการเพิ่มเติมนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือการให้ทางเลือกกับผู้บริโภค เนื่องจากขนาดพื้นที่ที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของพื้นที่ด้านหน้าและหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรตทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีความลำบากในการแสดงให้ผู้บริโภคเห็นว่า (๑) สินค้าภายใต้ยี่ห้อใหม่นั้นอยู่ในระดับเดิมในตลาด (๒) สินค้ายี่ห้อใหม่มีลักษณะพิเศษและนวัตกรรมของตนเป็นการเฉพาะ หรือ (๓) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้านั้นเป็นสินค้าคุณภาพสูง นอกจากนี้ข้อกำหนดขนาดตามประกาศนี้ยังทำให้การสร้างค่าความนิยมสำหรับยี่ห้อใหม่นั้นทำได้ยากยิ่งขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ประกาศพิพาทจึงเป็นการลิดรอนเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กล่าวคือ เป็นการลิดรอนสิทธิในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมตามมาตรา ๔๓ ลิดรอนสิทธิในการที่จะมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๔ ลิดรอนสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๔๑ ซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจและสิทธิภายใต้สัญญาการนำเข้า และใบอนุญาตให้นำเข้า และลิดรอนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (รวมถึงเครื่องหมายการค้าที่จดและไม่จดทะเบียน และค่าความนิยมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า) ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมทั้งลิดรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวไว้ในคำฟ้องนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ประกาศพิพาทเป็นกฎที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือเกินกว่าอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมาตรา ๑๒ ไม่ได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือทำให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าเสื่อมลง ทั้งนี้ ได้เคยมีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๓๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ในประเด็นทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ว่า เครื่องหมายการค้านั้นไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุขซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การตีความมาตรา ๑๒ จึงควรสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กล่าวคือ มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/พ.ศ. ๒๕๓๕...

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย ซึ่งผู้ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่สามารถที่จะทำการสื่อสารถึงการเปลี่ยนแปลงตราผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นๆ กับผู้บริโภคได้ ความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการที่จะใช้สิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าของซองบุหรี่ที่มีลักษณะสอดคล้องกัน (รวมถึงการออกแบบและการจินตภาพ) ตลอดช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบประการอื่นๆ ของยี่ห้อนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการของยี่ห้อ และการแสดงให้เห็นถึงนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งนี้ การดำรงไว้ซึ่งองค์ประกอบของยี่ห้อทำให้ผู้บริโภคสามารถที่จะระบุและจำแนกถึงความแตกต่างในคุณภาพที่สอดคล้องกันของสินค้าและที่มาของผลิตภัณฑ์ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงนั้นอยู่บนความต่อเนื่องของยี่ห้อในช่วงระยะเวลา ๙ ถึง ๑๒ เดือน โดยประมาณนับจากวันที่ทำการเปลี่ยนแปลงหีบห่อครั้งแรก ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงยี่ห้อที่เกี่ยวข้อง เช่น การเปลี่ยนแปลงตามแผนที่ได้วางไว้สำหรับยี่ห้อ ไมลด์ เซเว่น เป็นเมวีอัส ซึ่งกลุ่มบริษัทเจที ได้ประกาศถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยการเปลี่ยนแปลงยี่ห้อดังกล่าวนั้นเป็นโครงการที่จะทำทั่วโลก และคาดหมายว่าจะทำการเปลี่ยนแปลงยี่ห้อ ไมลด์ เซเว่น ในประเทศไทยในช่วงเริ่มต้นไตรมาสที่สามของปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องอาศัยความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าของบรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกัน (รวมถึงการออกแบบและจินตภาพ) สำหรับช่วงระยะเวลา ๖ เดือนภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงชื่อสินค้าในผลิตภัณฑ์ครั้งแรก ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงนั้นกินเวลาก่อนและหลังจากที่ประกาศพิพาทมีผลบังคับใช้ ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้กล่าวไว้ข้างต้น ลักษณะเด่นและส่วนสำคัญของสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าของสินค้าภายใต้ยี่ห้อ ไมลด์ เซเว่น ทั้งหมด (ยกเว้น ไมลด์ เซเว่น นอร์ดิก) ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ลักษณะดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยเนื่องจากเครื่องหมายและสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไม่สามารถที่จะใช้โดยสอดคล้องกับข้อกำหนดขนาดตามประกาศได้ ข้อกำหนดดังกล่าวจึงจำกัดและทำให้ความสามารถในการดำรงไว้ซึ่งสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้าอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนนั้นเสียไป และยังทำให้ความสามารถในการที่จะประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงยี่ห้อนั้นเสียไปด้วย เนื่องจากไม่อาจใช้เครื่องหมายการค้าเพื่อสื่อสารให้เห็นที่มาและคุณภาพที่ดีของผลิตภัณฑ์ไมลด์ เซเว่น ยังคงมีอยู่เช่นเดิม แม้ว่าจะทำการเปลี่ยนแปลงชื่อเป็นเมวีอัสแล้วก็ตาม ประการที่ห้า ข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาททำให้ความสามารถของ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ผู้ฟ้องคดี...

พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่รวมถึงการประกาศ ระเบียบและมาตรการที่ทำให้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเสื่อมลง นอกจากนี้ ตามหนังสือของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๗๐๗/๘๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ยังได้วินิจฉัยว่า ประกาศพิพาทน่าจะขัดต่อสิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้า ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองแล้ว การที่ประกาศพิพาทออกโดยไม่มีอำนาจหรือเกินกว่าอำนาจตามที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจที่จะออกประกาศดังกล่าว ประกาศพิพาทจึงเป็นกฎที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือเกินกว่าอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ ประกาศพิพาทยังออกโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น เนื่องจากมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนออกกฎหรือประกาศใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน เมื่อประกาศพิพาทมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของประชาชนรวมถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น จึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ วรรคสอง ดังกล่าวมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ด้วย ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติว่า ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวการณ์ หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ วรรคสอง บัญญัติว่า ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ประชาชน...

ประชาชนมาประกอบการพิจารณาด้วย แต่ก่อนที่ประกาศพิพาทจะได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เคยได้รับการแจ้งให้ทราบถึง (ก) วัตถุประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองหรือความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดขนาดตามประกาศ (ข) ข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการออกประกาศพิพาท รวมถึงได้มีการตรวจสอบถึงมาตรการหรือได้มีการพิจารณาถึงมาตรการอื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกหรือไม่ (ค) มาตรการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ และเหตุผลรวมถึงเหตุผลซึ่งปรากฏหลักฐานสนับสนุนที่อาจทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเชื่อว่าข้อกำหนดขนาดตามประกาศนั้นสามารถบรรลุถึงประโยชน์สาธารณะดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เคยได้รับการปรึกษาหรือสอบถามความคิดเห็นจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเกี่ยวกับร่างประกาศพิพาทก่อนที่จะได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา อีกทั้งผู้ถูกฟ้องทั้งสองไม่ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๓๕ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ นอกจากนี้ ประกาศพิพาทยังออกโดยขัดหรือแย้งกับกฎหมายที่มีลำดับชั้นสูงกว่า คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากประกาศพิพาทจำกัดการใช้เครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายและทำให้การใช้ประโยชน์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและจำเป็นของเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต้องสูญเสียไปตามนัยมาตรา ๔ มาตรา ๔๔ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยประกาศพิพาทมีข้อความที่เป็นการจำกัดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันเป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ข้อกำหนดขนาดตามประกาศนี้จำกัดความสามารถของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาของตนบางประการ เครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมาย (ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) และสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า (trade dress) จะไม่สามารถใช้ตามที่ได้จดทะเบียน หรือที่ใช้อยู่ปัจจุบัน หรือที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ได้ในพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๑๓ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ ซึ่งเหลือไว้ให้ผู้ผลิตใช้ทรัพย์สินทางปัญญาของตน ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องออกแบบใหม่ กำหนดขนาดใหม่ และ/หรือกำหนดสัดส่วนเครื่องหมายการค้าใหม่ อันจะทำให้ลักษณะบ่งเฉพาะ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ของเครื่องหมาย...

ของเครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายทั้งที่ได้จดทะเบียนหรือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหรือที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้รับความเสียหาย ดังนั้น การใช้ประโยชน์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและจำเป็นของทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องสูญเสียไป ทั้งนี้ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และหนังสือกรมทรัพย์สินทางปัญญาตามที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับประกาศพิพาทเป็นการสร้างภาระเกินสมควรเนื่องจากข้อ ๖ (๓) ของประกาศดังกล่าวกำหนดให้แสดงคำเตือนคละกันในกล่องหรือภาชนะบรรจุบุหรี่โดยกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) จำนวน ๑๐ ซองนั้นจะต้องแสดงรูปภาพหรือข้อความคำเตือน ๑๐ แบบที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อกำหนดนี้ได้ประกาศใช้โดยไม่เคยมีการหารือกับผู้ผลิตยาสูบหรือมีการประเมินถึงความสามารถในกระบวนการผลิตเลย ข้อกำหนดดังกล่าวจึงเป็นข้อกำหนดเพิ่มเติมและมีความเข้มงวดมากกว่าข้อ ๒ ของประกาศพิพาทที่กำหนดให้ทำการจัดพิมพ์คำเตือนคละกันไป โดยจัดพิมพ์คำเตือน ๑ แบบ ต่อ ๕,๐๐๐ ซอง ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้กล่องหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ดังกล่าวเพียงการส่งสินค้าไปยังผู้ค้าปลีก ไม่ใช่เพื่อการขายให้แก่ผู้บริโภค ข้อกำหนดในข้อ ๖ (๓) จึงเป็นข้อกำหนดที่ไม่จำเป็นแต่อย่างใด ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ปัญหาด้านเทคนิคใดเพื่อปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ได้จากขนาดของเครื่องพิมพ์และวิธีการทำงานของเครื่องผลิตบุหรี่ที่มีลักษณะเป็นการควบคุมคุณภาพอัตโนมัติ นั้น ทำให้ในปัจจุบันไม่สามารถควบคุมการบรรจุซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ที่มีฉลากคำเตือนแตกต่างกันทั้ง ๑๐ แบบลงในซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่เดียวกันแบบต่อเนื่องโดยไม่หยุดชะงักได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่ระหว่างการตรวจสอบทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคนี้กับผู้ผลิตเครื่องจักรหลายราย ซึ่งรวมถึงบริษัท จี.ดี. โซซิเอตี้ เปรอ์ อาซิโอนี่ จำกัด (จี.ดี) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ผลิตเครื่องผลิตยาสูบที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งบริษัทดังกล่าวได้มีหนังสือยืนยันมายังผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่าในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคในด้านนี้ ซึ่งหากจะพัฒนาทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) นั้น ก็จำเป็นต้องมีการทำวิจัยและพัฒนาอย่างมากมายและจะต้องติดตั้งเครื่องจักรใหม่และต้องสร้างขั้นตอนการผลิตใหม่ รวมถึงค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ข้อกำหนดดังกล่าวจึงสร้างภาระเกินสมควร นอกจากนี้ ระยะเวลาตามข้อ ๙ ของประกาศพิพาทยังก่อให้เกิดภาระเกินสมควรในการปฏิบัติตามสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ได้วางจำหน่ายในตลาดโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากทำให้สินค้าดังกล่าวสามารถวางจำหน่ายต่อไปได้เพียง ๙๐ วัน นับจากวันที่ประกาศพิพาทมีผลบังคับใช้

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ซึ่งระยะเวลา...

ซึ่งระยะเวลาการวางจำหน่ายในตลาดค้าปลีกไทยสำหรับผลิตภัณฑ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะอยู่ที่ประมาณ ๖ ถึง ๙ เดือน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงย่อมประสบปัญหาการยกเลิกสินค้าคงคลังที่เก็บอยู่และจะได้รับคืนจากผู้ค้าปลีก ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ ทั้งนี้ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหลังจากวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ จะมีโทษทางอาญา ดังนั้น เมื่อประกาศพิพาทเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายและลิดรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของซองบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอทุเลาการบังคับตามกฎ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ปัญหาด้านเทคนิคเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศดังกล่าวได้ ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจถูกดำเนินคดีอาญาเมื่อประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว ซึ่งหากภายหลัง ศาลเห็นว่าประกาศดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมจะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายถึงสองครั้ง นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังได้รับความเสียหายจากการยกเลิกสินค้าคงคลังและการรับคืนสินค้าจากผู้ค้าปลีกอีกด้วย

นายมานพ ศุภางคะรัตน์ พยานของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ในการเตรียมซองบุหรี่จะใช้เวลาประมาณ ๖ ถึง ๗ เดือน หลังจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการผลิต ซึ่งบุหรี่ ๑๐ ซอง เป็น ๑ carton ต้องดำเนินการตามข้อ ๖ ของประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่พิพาทในคดีนี้ โดยบุหรี่ที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษห้ามห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่นั้น ต้องแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่อง ซึ่งในกระบวนการผลิตการเรียงภาพทั้ง ๑๐ แบบดังกล่าว เครื่องจักรไม่สามารถดำเนินการได้ทางเทคนิคเนื่องจากจะมีข้อผิดพลาดบ้างในกระบวนการผลิตโดยทั่วไป และหากมีการจำหน่ายบุหรี่ที่บรรจุ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ในภาชนะ...

ในภาชนะ (carton) ที่ไม่ถูกต้องออกไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจมีความผิดทางอาญา และในแง่ของการผลิต ผู้เป็นเจ้าของเครื่องจักรก็ได้มีคำยืนยันว่า ไม่สามารถเรียงหรือมีจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องได้ การวางบุหรี่ซึ่งจะนำมาขายภายหลังวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ รูปภาพคำเตือนแบบเดิมไม่สามารถจำหน่ายได้ต้องถอนคืนจากตลาด ซึ่งเป็นภาระกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองและผู้ค้าในตลาดด้วย บุหรี่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นสินค้าคุณภาพสูง การสื่อสารกับผู้บริโภคสามารถสื่อสารได้บนซองบุหรี่เท่านั้น เพราะฉะนั้น พื้นที่ที่เหลือร้อยละ ๑๓ ไม่สามารถสื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจถึงสินค้าของตนเองได้โดยสมบูรณ์ นอกจากนั้น การวางรูปแบบบนซองบุหรี่ไม่สามารถคงสภาพเดิมไว้ของเครื่องหมายการค้าและองค์ประกอบได้โดยสมบูรณ์ หากประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับพิพาทมีผลใช้บังคับ และต่อมาในภายหลังศาลเห็นว่า การออกประกาศดังกล่าวไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะมีความเสียหายและค่าใช้จ่ายถึง ๒ ครั้ง จากการที่ต้องดำเนินการแก้ไขรูปภาพต่างๆ แล้วภายหลังก็กลับมาใช้รูปแบบเดิมอีก บุหรี่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นสินค้าในระดับโลก ซึ่งมีแผนการในไตรมาสที่ ๓ ของปี ๒๕๕๖ จะมีการเปลี่ยนแปลงจาก Mild Seven เป็น Mevius ในการสื่อสารกับผู้บริโภคหากมีการกำหนดชื่อและองค์ประกอบตราสินค้าที่เล็กเกินไปจะทำให้ลูกค้าไม่สามารถทราบได้เลยว่าเป็นสินค้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ภายหลังวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องจัดให้มีฉลากซึ่งมีขนาดร้อยละ ๘๕ ดังนั้น ในช่วงนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องจัดเตรียมสั่งซื้อแม่พิมพ์ให้แล้วเสร็จโดยเร็วภายใน ๒ สัปดาห์ ประมาณ ๗ เครื่อง ราคาเครื่องละประมาณ ๑.๖ ถึง ๑.๙ ล้านบาท นอกจากนั้น เมื่อประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว จะต้องมีการเรียกสินค้าในรูปแบบเดิมกลับคืนจากตลาด ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะมีความเสียหายในส่วนนี้เป็นมูลค่าประมาณ ๔๐ ถึง ๖๐ ล้านบาท ในช่วงของการผ่อนผันนั้น หากกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) เป็นกระดาษ ซองบุหรี่ด้านในจะได้รับการผ่อนผันให้เป็น ๒ ภาพต่อ ๑ ซองได้ แต่หากใช้วัสดุใสห่อหุ้มภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) ซองบุหรี่ด้านในจะต้องถูกกำหนดให้มี ๑ ภาพต่อ ๑ ซอง และมีภาพคำเตือน ๑๐ ภาพใน ๑ ภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) ซึ่งบุหรี่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำเข้าใช้วัสดุใสห่อหุ้มภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) บุหรี่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำเข้ามานั้น โดยปกติจะกระจายสินค้าออกไปใช้เวลาประมาณ ๒ เดือน และกว่าสินค้าจะขายหมดตลาดจะใช้เวลาประมาณ ๙ เดือน ในส่วนของต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายนั้นที่เห็นได้ชัดเจนคือ มีความจำเป็นต้องทำการซื้อแบบพิมพ์ใหม่ ปัจจุบันนี้การทำบรรจุภัณฑ์บุหรี่นั้นได้ดำเนินการที่

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ประเทศมาเลเซีย...

ประเทศมาเลเซีย โดยมีเครื่องจักรและแม่พิมพ์จำนวน ๗ เครื่อง เมื่อมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข กำหนดรูปแบบภาพขึ้นมาใหม่ ทำให้แบบพิมพ์เก่าไม่สามารถใช้ได้อีกต่อไป ต้องทำการจัดซื้อแบบแม่พิมพ์ใหม่จำนวน ๗ เครื่อง มูลค่าประมาณ ๑.๖ ถึง ๑.๙ ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๑.๒ ถึง ๑๓.๓ ล้านบาท ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปรับเปลี่ยนแม่พิมพ์ใหม่ในแต่ละเครื่องจักรนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ทราบว่าจะเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายเท่าใด นอกจากนั้น ผลจากประกาศทำให้สินค้าบุหรี่ส่วนหนึ่งจะต้องถูกส่งคืนกลับจากตลาดเนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ค้ารายเล็กร้อยละ ๘๐ ของบุหรี่ที่วางจำหน่ายจะอยู่ในตลาดทันสมัย ส่วนอีกร้อยละ ๒๐ จะอยู่ในตลาดโชว์ห่วย ซึ่งแตกต่างกับผู้ค้ารายใหญ่ เช่น โรงงานยาสูบ ซึ่งจะมีสินค้าวางจำหน่ายในตลาดทันสมัยเพียงร้อยละ ๒๐ ส่วนอีกร้อยละ ๘๐ นั้นอยู่ในตลาดโชว์ห่วย เพราะฉะนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะระบายสินค้าได้หมดจากตลาด

นายเกียรติ พูนสมบัติเลิศ พยานของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า การออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่พิพาทในคดีนี้จะมีผลกระทบในเรื่องเครื่องหมายที่เป็นสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า และสิ่งที่ทำให้ปรากฏอยู่บนสินค้า การที่ประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้ต้องมีการพิมพ์ภาพให้มีขนาดร้อยละ ๘๕ และมีข้อความต่างๆ อีกร้อยละ ๒ ถึงร้อยละ ๓ ทำให้ไม่ปรากฏเครื่องหมายการค้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสองบนซองบุหรี่ได้เพียงพอที่จะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ กรณีผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าของบริษัท เจแปน โทแบคโค อิงค์ จำกัด ประกาศฉบับนี้จำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่เป็นผู้รับอนุญาตเครื่องหมายการค้า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้นำเข้า มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดในประเทศ จึงเป็นผู้เสียหายในเรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน และในการกำหนดรูปแบบดังกล่าวหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นอาจต้องรับผิดตามกฎหมายด้วย

ผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยกระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วยการติดต่อกับผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ว่าใช้บังคับกับคดีดังกล่าว นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีนี้เนื่องจากประกาศกระทรวงสาธารณสุขออกโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ไม่ใช่อธิบดี...

ไม่ใช่อธิบดีกรมควบคุมโรค และระเบียบนี้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของกรมควบคุมโรค แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตามระเบียบ และระเบียบนี้เป็นกฎที่ต่ำกว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และระเบียบกรมควบคุมโรคระบุเรื่องการติดต่อเข้าพบไว้และไม่ได้ห้ามการติดต่อสองฝ่ายในเรื่องกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ อย่างไรก็ตาม หากระเบียบนี้ห้ามการติดต่อไว้หรือกรมควบคุมโรคห้ามการติดต่อ การห้ามดังกล่าวย่อมขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๓๕ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นอกจากนั้น บทสรุปผู้บริหาร ซึ่งจัดทำโดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้เป็นการเปรียบเทียบข้อค้นพบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กับปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าประชากรยังคงมีความเชื่อสูงมาก ทั้งการเชื่อว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ร้อยละ ๙๘.๖ ในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ และร้อยละ ๙๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น การเพิ่มขนาดคำเตือนเพื่อเพิ่มการรับรู้จึงไม่จำเป็น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า อนุสัญญาตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างไม่ใช้บังคับภายในประเทศไทย และต้องตีความให้มีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นไปตามกฎหมายภายในตามที่กำหนดในมาตรา ๕.๓ ของอนุสัญญา หากมีการห้าม การห้ามดังกล่าวจะขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือมาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๓๕ (ที่ถูกคือ ข้อ ๕.๓) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีผลกำไรในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ทราบข้อมูลดังกล่าวและเห็นว่าอาจเป็นผลกำไรของกลุ่มบริษัท เจแปน โทแบคโค ไม่ได้หมายถึงผลกำไรในประเทศไทยเท่านั้น ส่วนประมาณความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการต้องมีการคืนบุหรี่นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ถึงแม้จะมีการคืนดังกล่าวส่วนที่ต้องคืนก็เกิดจากการบริหารจัดการอย่างเต็มที่แล้ว

ผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยสรุปว่า ในการประชุมสุดยอดผู้นำของโลกในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ ได้ให้ความสำคัญต่อโรคซึ่งไม่ติดต่ออันเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ ในการประชุมดังกล่าวเห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นภัยร้ายแรงอันดับหนึ่ง องค์การอนามัยโลกจึงได้จัดตั้งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบซึ่งมี ๑๗๖ ประเทศ ลงนามในร่วมกันในการปกป้องสังคมจากปัจจัยเสี่ยงในเรื่องของ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/การบริโภคยาสูบ...

การบริโภคยาสูบซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงอันดับแรก ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน ๑๗๖ ประเทศที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้ เนื้อหาสำคัญที่ได้แนะนำในอนุสัญญาดังกล่าวคือ การห้ามโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าทางด้านยาสูบทุกชนิด ในขณะที่ข้อเท็จจริงในประเทศต่างๆ บางประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลียกำหนดไม่ให้มีเครื่องหมายการค้า หรือบางประเทศก็ให้มีการกำหนดภาพที่แสดงถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ได้ถึงร้อยละ ๘๐ หรืออาจมากกว่า ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คบยช.) เห็นว่า ภาพคำเตือนเป็นสิ่งเดียวที่สามารถเตือนให้ผู้บริโภคตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นได้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ดำเนินการคือ ๑. ปกป้องเด็กและสตรี เพื่อไม่ให้เข้าสู่การสูบบุหรี่ ๒. ให้โอกาสผู้ที่ติดบุหรี่แล้วได้รับทราบคำเตือนพิษภัยตระหนัก และเปิดช่องทางให้เลิกบุหรี่ ๓. การป้องกันสุขภาพของประชาชนที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งองค์การอนามัยโลกและการศึกษาวิจัยได้ผลเชิงประจักษ์เป็นที่แน่ชัดว่าภาพคำเตือนคือสื่อที่จะส่งไปยังประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าในส่วนของการผลิตจะต้องเตรียมซองบุหรี่ประมาณ ๖ ถึง ๙ เดือน นั้น ข้อเท็จจริงประกาศฉบับนี้ได้ขยายระยะเวลาให้ ๑๘๐ วัน ซึ่งสอดคล้องกับทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงแพ็คเกจหรือเปลี่ยนแปลงซองและได้ปฏิบัติสม่ำเสมอมา และเนื่องจากได้มีการประชุมผู้ประกอบการและได้มีการขยายเวลาเพิ่มเติมอีก ๑๘๐ วัน เพื่อกระบวนการนี้สำหรับเรื่องของการมีครบ ๑๐ ภาพคำเตือนใน ๑ กระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) ซึ่งจะทำให้ประกาศกระทรวงฉบับนี้มีผลใช้บังคับจริงๆ ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเชื่อว่าผู้ประกอบการสามารถดำเนินการได้ และขณะนี้มีข้อมูลว่าผู้ประกอบการอย่างน้อย ๓ ราย เช่น ผู้ประกอบการจำหน่วยสินค้ากรองทิพย์ NISE และ BAISHA ได้ทำเพทส่งมาให้ทางกรมควบคุมโรคตรวจสอบแล้ว ในส่วนของการพิมพ์ภาพเตือนทั้ง ๑๐ ภาพ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังยืนยันที่จะให้ปฏิบัติเพราะทั้ง ๑๐ ภาพ ดังกล่าวอาจส่งผลต่อกลุ่มบุคคลที่ไม่เหมือนกัน จึงประสงค์จะให้ผู้บริโภคได้พบคำเตือนทั้ง ๑๐ แบบ ส่วนเรื่องการเรียงบุหรี่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (carton) ต้องมี ๑๐ แบบ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเห็นจากผู้บริโภคว่าเป็นเรื่องยุ่งยากแต่ไม่มีผู้บริโภครายใดกล่าวว่าไม่สามารถทำได้โดยสิ้นเชิง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าในทางเทคนิคนั้นน่าจะทำได้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าต้องมีการรับสินค้ากลับคืนมานั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าโดยปกติสินค้าบุหรี่จะอยู่ในตลาดเพียง ๙๐ วัน เท่านั้น ก็ต้องส่งคืนเนื่องจะหมดสภาพซึ่ง ๙๐ วัน ดังกล่าวเป็นเรื่องปกติที่มีการเปลี่ยนแปลงแพ็คเกจที่มีการดำเนินการ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ต่อเนื่องกัน...

ต่อเนื่องกันมาทุกครั้ง ส่วนในเรื่องเครื่องหมายการค้า นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้มีการแตะต้องเรื่องเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด ผู้ประกอบการยังคงสิทธิของเครื่องหมายการค้าตามเดิมทุกประการ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า หากศาลให้มีคำสั่งทุเลาการบังคับในเรื่องนี้จะทำให้การประวิงเวลาการบังคับใช้กฎหมายจะยืดออกไปทำให้กฎหมายไม่สามารถมีผลบังคับได้ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่โดยเฉพาะสตรี และเด็กเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าตามบทสรุปผู้บริหารที่จัดทำโดยสำนักควบคุมยาสูบจะทำการเปรียบเทียบข้อค้นพบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กับปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า ประชากรมีความเชื่อสูงว่า การสูบบุหรี่จะทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ก็ตามแต่การปิดรูปภาพบนซองบุหรี่จะเป็นการย้ำเตือนให้ผู้บริโภคตระหนักถึงภัยของการสูบบุหรี่ ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าจะต้องมีการรื้อถอนแบบแม่พิมพ์เดิมและทำการซื้อแบบแม่พิมพ์ใหม่ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า จำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องซื้อแบบแม่พิมพ์ใหม่จำนวน ๑๓ ล้านบาทเศษนั้น เป็นเพียงเงินเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผลกำไร ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีผลกำไรถึง ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับแล้วเห็นว่าการเสียเงินซื้อเครื่องจักรเพียง ๑๓ ล้านบาทนั้น มีความเหมาะสมกันและแม่พิมพ์ใหม่ก็เป็นทรัพย์สินของบริษัท ส่วนในเรื่องการคืนสินค้านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า สามารถแก้ไขได้ในเชิงบริหารการจัดการเพราะผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถคาดการณ์และทราบล่วงหน้าในประกาศดังกล่าวอยู่แล้ว ในส่วนของการซื้อบุหรี่ของผู้บริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคา แต่ขึ้นอยู่กับ Brand Loyalty ที่ผู้บริโภคชื่นชอบหรือสูบเป็นประจำอยู่แล้ว และในการซื้อนั้นส่วนใหญ่ก็เป็นการบอกกล่าวพนักงานผู้ขายว่า ตนประสงค์จะซื้อบุหรี่อะไรเนื่องจากโดยทั่วไปแล้วจะมีการขอความร่วมมือผู้จำหน่ายในการที่จะปิดภาโชว์บุหรี่หน้าจุดขาย

นางสาวศรัณญา เบญจกุล พยานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า จากการประชุมกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบองค์การอนามัยโลก ข้อ ๑๑ มีผลสรุปว่า ขนาดของการรับรู้จะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นตามขนาดของภาพ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศกำหนดให้มีคำเตือนรูปภาพบนซองบุหรี่ขนาดร้อยละ ๕๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เพิ่มเป็นขนาดร้อยละ ๕๕ แต่ในช่วง ๒ ปีดังกล่าวนั้น อัตราของการสูบบุหรี่ไม่ได้ลดลง ทั้งนี้ เนื่องมาจากภาพที่ใช้มีความคล้ายกันส่งผลให้นึกถึงการเลิกสูบบุหรี่ลดลง ภาพในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นี้ได้ใช้มาเป็นเวลากว่า ๒ ปีแล้วจึงได้มีการกำหนดใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเปลี่ยนแบบรูปภาพเป็น ๑๐ รูป และเพิ่มขนาดจึงคาดว่าจะทำให้การนึกถึงต่อการเลิกสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ในการวิจัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/พบว่าอัตรา...

พบว่าอัตราการลดลงของผู้สูบบุหรี่นั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัย ๕ ประการ คือ ๑. ในเรื่องภาษี ๒. ในเรื่องการห้ามโฆษณา ๓. การใช้สื่อเพื่อให้ข้อมูลความรู้ ๔. นโยบายสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ และ ๕. การดำเนินการบนซองบุหรี่ที่เริ่มใช้มาประมาณ ๑ ปีในช่วงนั้น

นายปกป้อง ศรีสนิท พยานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าการออกประกาศกระทรวงดังกล่าวจะกระทบสิทธิในเรื่องเครื่องหมายการค้า นั้น เห็นว่า ประกาศกระทรวงสาธารณสุขไม่ได้ห้ามผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้เครื่องหมายการค้า การใช้คำ เครื่องหมายที่เป็นสิ่งประกอบเครื่องหมายการค้า และสิ่งที่ทำให้ปรากฏอยู่บนสินค้าแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงใช้เครื่องหมายการค้าในการสื่อสารไปยังผู้บริโภคได้ตามปกติ และในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ประกาศกระทรวงสาธารณสุขขัดกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น เห็นว่าประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ได้ขัดต่อพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่อย่างใด โดยในประเทศออสเตรเลียได้มีกฎหมายกำหนดรูปแบบของซองบุหรี่โดยให้ระบุแต่ชื่อเครื่องหมายการค้าเท่านั้น ไม่มีรูปภาพ สัญลักษณ์ หรือสีอื่นใด และมีภาพซึ่งเตือนอันตรายจากการสูบบุหรี่ด้วย ซึ่งศาลแห่งประเทศออสเตรเลียได้มีคำพิพากษายืนยันว่า การกำหนดลักษณะดังกล่าวสามารถทำได้ ไม่เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ประกอบการแต่อย่างใดเพราะผู้ประกอบการยังคงใช้เครื่องหมายการค้าบนซองบุหรี่ได้อยู่ และทำให้ผู้บริโภคสามารถแยกแยะเครื่องหมายการค้าออกจากรายอื่นได้ นอกจากนั้น ยังมีประเทศอุรุกวัยและประเทศศรีลังกาที่ได้ออกประกาศภาพคำเตือนมีขนาดร้อยละ ๘๐ ซึ่งศาลของทั้งสองประเทศดังกล่าวก็พิพากษาว่าสามารถทำได้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิในเครื่องหมายการค้า ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การกำหนดประกาศดังกล่าวทำให้การแสดงเครื่องหมายการค้าไม่สามารถทำได้ครบถ้วนนั้น พยานเห็นว่าประกาศดังกล่าวกำหนดให้มีการแสดงภาพคำเตือนพิษภัยจากบุหรี่ในซองบุหรี่เพียงร้อยละ ๘๕ ส่วนที่เหลือผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถที่จะกำหนดและแสดงภาพเครื่องหมายการค้าได้ตามปกติ

นายประกิต วาทีสาธรกิจ พยานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ซึ่งเป็นอนุสัญญาฉบับเดียวที่โลกมีเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งมีสมาชิกตกลงร่วมกัน ๑๗๖ ประเทศ มีพันธกรณีให้ควบคุมสินค้ายาสูบเนื่องจากสินค้าตัวนี้มีอำนาจเสพติดเทียบเท่าเฮโรอีน และ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ทำให้ประชาชน...

ทำให้ประชาชนที่สูบบุหรี่เสียชีวิตปีละ ๕.๔ ล้านคน และที่ได้รับควันบุหรี่ทั่วโลกเสียชีวิตปีละ ๖๐๐,๐๐๐ คน และในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ประมาณ ๕๐,๗๐๐ คน โดยแต่ละคนอายุสั้นกว่าที่ควร เฉลี่ย ๑๒ ปี และก่อนจะเสียชีวิตก็จะป่วยหนักเป็นเวลาเฉลี่ย ๒ ปี ยาสูบเป็นภาระโรคอันดับที่ ๒ ของคนไทยรองจากแอลกอฮอล์ ดังนั้น เพื่อยับยั้งและลดการสูญเสีย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงจำเป็นต้องดำเนินการในส่วนที่กระทำได้นอกเหนือจากมาตรการหลักอื่นๆ

นางสาวเอื้ออารีย์ อิ้งจะนิล พยานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วยการติดต่อกับผู้ประกอบการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ระเบียบดังกล่าวไม่ได้ห้ามในการติดต่อโดยสิ้นเชิง โดยในข้อที่ ๖ ให้ผู้ประกอบการเข้ามาติดต่อได้ และในส่วนของกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ๒๕๔๖ (FCTC) ข้อ ๕.๓ นั้นเป็นนโยบายห้ามผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของผลิตภัณฑ์ยาสูบภาครัฐ

นางสาวสาวตรี สุขศรี พยานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยสรุปว่า ตามที่กรมควบคุมโรคได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยได้ผ่อนผันการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงในเรื่องของการกำหนดให้ซองบุหรี่มี ๒ ด้าน ไม่เหมือนกัน (ข้อ ๓ ของแบบปฏิบัติ) โดยไม่ได้ผ่อนผันให้สำหรับการเรียงบุหรี่ในกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) ใสด้วยนั้น บัดนี้กรมควบคุมโรคได้ออกแนวทางปฏิบัติฉบับใหม่เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อผ่อนผันเพิ่มเติม ดังนี้ (๑) ซองบุหรี่ที่ภาชนะบรรจุ (Carton) ใสไม่จำเป็นต้องพิมพ์ให้ทั้งสองด้านมีภาพเหมือนกัน (เช่นเดียวกับภาชนะบรรจุทึบ) (๒) ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ที่บรรจุอยู่ทั้งในภาชนะบรรจุทั้งใสและทึบไม่จำเป็นต้องมีครบทั้ง ๑๐ แบบ แต่อย่างน้อยต้องมี ๒ แบบ ต่อ ๑ ภาชนะบรรจุ ในช่วงเวลาที่ผ่อนผันให้ โดยสรุป ด้วยผลของแนวปฏิบัติทั้ง ๒ ฉบับ ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเช่นเดิมอย่างที่เคยดำเนินการมาตามประกาศหลักเกณฑ์การแสดงภาพคำเตือนฉบับเก่า คือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เว้นแต่การขยายภาพจากร้อยละ ๕๕ เป็นร้อยละ ๘๕ ซึ่งผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามทันทีในวันที่ประกาศพิพาทมีผลใช้บังคับเพราะกรมควบคุมโรคไม่ได้ผ่อนผันให้

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางการติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยในข้อ ๓ ของประกาศดังกล่าวกำหนดว่า ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าบุหรี่ซิกาแรตต้องพิมพ์ฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางการติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบตามข้อ ๒ ที่ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต โดยต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อย ๒ ด้าน ที่ตำแหน่งชิดขอบด้านบนสุด และชิดขอบด้านซ้ายของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต และข้อ ๖ (๓) ของประกาศดังกล่าว กำหนดว่า บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) มีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต ให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) นั้น ต้องแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ จำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่อง หรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) เห็นว่า การออกประกาศดังกล่าวอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี และวรรคสอง บัญญัติว่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลาก แต่การกำหนดดังกล่าวจะเป็นการเกินขอบเขตอำนาจของกฎหมาย และเป็นไปตามหลักความจำเป็นและหลักความได้สัดส่วนหรือไม่ รวมทั้งการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าหรือไม่ เป็นเนื้อหาของคดีที่ศาลจะได้พิจารณาและพิพากษาต่อไป แต่ในชั้นนี้เห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวยังมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายหลายประการ เช่น ที่มาของการขยายภาพจากพื้นที่ร้อยละ ๔๕ ของซองทั้งด้านหน้าและด้านหลังเป็นร้อยละ ๘๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นไปตามอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ๒๕๔๖ (FCTC) โดยไม่ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวจะเป็นภาระแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกินสมควรหรือไม่ และ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ข้อกำหนด...

ข้อกำหนดดังกล่าวจะบรรลุผลอย่างแน่แท้หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคคุ้มกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอันเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกันหรือไม่ รวมทั้งกระบวนการขั้นตอนในการออกประกาศดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าไม่เคยได้รับการปรึกษาหารือสอบถามความคิดเห็นจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่ประกาศพิพาทจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา และผลกระทบต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รวมถึงการกำหนดให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ต้องแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ จำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ด้านเทคนิคเพื่อปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตและบรรจุบุหรี่จะมีตัวตรวจจับสัญญาณที่ใช้ในการตรวจจับซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ที่มีข้อบกพร่อง เช่น การติดแสตมป์ยาสูบที่ไม่ถูกต้อง ซองมีข้อบกพร่อง เช่น การติดกาวไม่เรียบร้อย โดยเครื่องจักรจะทำการคัดซองบุหรี่ที่มีข้อบกพร่องออกโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะส่งผลให้ลำดับของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่หยุดชะงักลงโดยอัตโนมัติทำให้ไม่อาจรับประกันได้ว่าซองบุหรี่ทุกๆ ๑๐ ซอง จะประกอบไปด้วยคำเตือนครบทั้ง ๑๐ แบบ หรือไม่ นอกจากนั้น บริษัท จี.ดี. โซซิเอตี้ เปรอ์ อาซิโอนี่ จำกัด (จี.ดี) ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตเครื่องจักรสำหรับการผลิตบุหรี่ให้กับทางกลุ่มบริษัทเจที รวมถึงเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตบุหรี่สำหรับประเทศไทย ได้มีหนังสือยืนยันว่า ในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคที่จะรับประกันและควบคุมได้ว่า ภาชนะบรรจุบุหรี่หรือกระดาษหุ้มห่อซองที่บรรจุบุหรี่จำนวน ๑๐ ซอง นั้น จะสามารถที่จะบรรจุคำเตือนรูปภาพที่แตกต่างกันจำนวน ๑๐ แบบได้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นได้ว่า มาตรการบังคับให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) กล่องที่บรรจุ ๑๐ ซอง ต้องมีรูปภาพคำเตือนที่ไม่ซ้ำกันทั้ง ๑๐ แบบ น่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติอันเนื่องมาจากกระบวนการพิมพ์และกระบวนการผลิตซอง ประกอบกับภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศดังกล่าวแล้ว สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบได้มีการประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติตามประกาศกระทรวงดังกล่าวสำหรับผู้ประกอบการเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ปรากฏว่า มีหลายประเด็นที่เกิดข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ กรมควบคุมโรคจึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๐ ของประกาศดังกล่าวกำหนดแนวทางปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวสำหรับ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ผู้ประกอบการ...

ผู้ประกอบการ โดยในคำแนะนำข้อ ๓ ให้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้เงื่อนไขการกำหนดให้ต้องแสดงสลากรูปภาพฯ โดยภาพด้านหน้าและด้านหลังเป็นภาพแบบเดียวกันในหนึ่งกล่องหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ ปรากฏตามหนังสือกรมควบคุมโรค ที่ สธ ๐๔๔๒.๔/ว ๘๓๒ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และต่อมา กรมควบคุมโรคเห็นว่า ยังมีผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในบางข้อได้ จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๐ ของประกาศดังกล่าวกำหนดแนวทางปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวสำหรับผู้ประกอบการเพิ่มเติม โดยในคำแนะนำข้อ ๒ กำหนดให้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้เงื่อนไขการกำหนดให้ต้องแสดงสลากรูปภาพฯ ตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศดังกล่าวออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ต้องแสดงฉลากรูปภาพฯ จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ แบบ ต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ปรากฏตามหนังสือกรมควบคุมโรค ที่ สธ ๐๔๔๒.๔ /ว ๙๕๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าวน่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ กรมควบคุมโรคจึงมีการผ่อนผันในเรื่องมาตรการบังคับให้บุหรี่ที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ที่บรรจุ ๑๐ ซอง ต้องมีรูปภาพ คำเตือนที่ไม่ซ้ำกันทั้ง ๑๐ แบบ ออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ ดังนั้น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางการติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ ในส่วนของข้อ ๓ และข้อ ๖ (๓) จึงน่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย และหากให้ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป จะเป็นการสร้างภาระให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกินความจำเป็น เนื่องจากในกระบวนการพิมพ์ฉลากรูปภาพและข้อความคำเตือนต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงแบบแม่พิมพ์ใหม่ทั้งหมด และปัญหาในกระบวนการผลิต หากเกิดความผิดพลาดในการดำเนินการบรรจุบุหรี่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ที่ต้องมีรูปภาพคำเตือนที่ไม่ซ้ำกันทั้ง ๑๐ แบบ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายซึ่งมีโทษปรับถึงหนึ่งแสนบาทจึงกระทบต่อการดำเนินการธุรกิจของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอันจะทำให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาในภายหลัง และหากศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางการติดต่อ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/เพื่อการเลิกยาสูบ...

เพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ ไว้ก่อน ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะแต่ประการใด แม้จะมีการทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับดังกล่าวทั้งฉบับซึ่งรวมถึงข้ออื่น ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้มีการโต้แย้งก็ตาม ก็ไม่มีผลกระทบต่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเนื่องจากผู้ผลิต นำเข้า รวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยจัดให้มีการพิมพ์ฉลากรูปภาพและข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ จำนวน ๑๐ แบบ โดยมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรตทั้งสองด้าน และฉลากรูปภาพและข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒ แบบต่อหนึ่งกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ (Carton) รวมทั้งบุหรี่ที่ผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ต่อไป

ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ทุเลาการบังคับตามกฎ ความว่า โดยผลของข้อ ๑๑ แห่งกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ๒๕๔๖ : WHO Framework Convention on Tobacco Control ๒๐๐๓ (FCTC) ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กำหนดว่า บรรจุภัณฑ์หรือฉลากของผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงคำเตือนด้านสุขภาพและระบุถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยต้องมีขนาดใหญ่ ชัดเจน เห็นและอ่านได้ง่าย อีกทั้งต้องมีการหมุนเวียน และควรมีขนาดภาพและคำเตือนร้อยละ ๕๐ หรือมากกว่า แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่แสดงหลักของฉลาก อีกทั้ง ในการประชุมของประเทศสมาชิก FCTC เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ประเทศแอฟริกาใต้ได้มีข้อตกลงร่วมกันโดยกำหนดให้รัฐภาคีควรกำหนดให้ภาพคำเตือนมีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากมีหลักฐานที่

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/พบว่ามี...

พบว่ามีประสิทธิภาพของภาพคำเตือนจะเพิ่มขึ้นตามขนาดภาพที่ใหญ่ขึ้น และได้แนะนำให้รัฐภาคีควรดำเนินการหมุนเวียนภาพคำเตือนทุกๆ ๑ ถึง ๓ ปี ด้วยเหตุนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงดำเนินการออกประกาศให้สอดคล้องกับแนวทางของกรอบอนุสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว อีกทั้ง เหตุผลของการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ในประการที่สำคัญยิ่งไปกว่าการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญา FCTC ก็คือ ด้วยสถานการณ์บริโภคยาสูบของประชากรไทยในปัจจุบันที่มีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับปัญหาในแง่ของการลดลงของประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการที่ใช้เพื่อจูงใจให้ประชาชนไทยลดการบริโภคยาสูบ จึงเป็นผลทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะผู้รับผิดชอบนโยบายด้านสาธารณสุขโดยตรงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงและพัฒนามาตรการต่างๆ ดังกล่าวให้ดีขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ประการแรก สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทยอยู่ในขั้นรุนแรง จากข้อมูลการศึกษาวิจัยตามโครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของชายไทยยังสูงถึงร้อยละ ๔๖.๖ และมีคนไทยสูบบุหรี่ทั้งสิ้น ๑๓ ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่ ๑๒.๕ ล้านคน และในจำนวนผู้สูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้น ๕ แสนคน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น เกือบครึ่งหรือประมาณ ๒ แสนคน เป็นผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๔ ปี ประการที่สอง บุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญเป็นอันดับสอง (รองจากสุรา) ที่ทำให้คนไทยป่วยและเสียชีวิต ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่าคนไทยเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ปีละประมาณ ๕๐,๗๑๐ คน โดยแต่ละคนอายุสั้นลง เฉลี่ย ๑๒ ปี และจะป่วยหนักทรมาน รวมทั้งจะทำให้สูญเสียคุณภาพชีวิตเป็นเวลาเฉลี่ย ๒ ปีก่อนเสียชีวิต ประการที่สาม คนไทยและประเทศไทยสูญเงินมหาศาลในการรักษาโรคจากการสูบบุหรี่ ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่า ความสูญเสียทางเศรษฐศาสตร์จากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ทั้งหมดเท่ากับ ๕๒,๒๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ทั้งนี้ยังไม่สามารถคำนวณมูลค่าความสูญเสียจากความทุกข์ทรมานและชีวิตแต่ละชีวิตที่สูญเสียไปก่อนเวลาอันควรด้วยจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ประการที่สี่ การสูบบุหรี่ทำร้ายผู้มีรายได้น้อยให้ลำบากยิ่งขึ้น เนื่องจากข้อมูลข่าวการศึกษาวิจัยตามโครงการการสำรวจ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/การบริโภคยาสูบ...

การบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่ามีคนไทยในกลุ่มประชากรที่จนที่สุด ที่สูบบุหรี่ซิกาแรต ๑,๓๗๓,๓๓๓ คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ ๒,๐๐๐ บาท แต่ใช้เงินซื้อบุหรี่โดยเฉลี่ยคนละ ๕๔๗.๕๐ บาทต่อเดือน ซึ่งค่าซื้อบุหรี่ดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนของรายได้ร้อยละ ๒๗.๔ ประการที่ห้า จากการศึกษาวิจัย "โครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔" อันเป็นการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรตัวอย่างทั่วประเทศไทยจำนวน ๒๑,๔๘๘ ครัวเรือน ซึ่งเป็นขนาดการสำรวจที่เป็นไปตามหลักวิชาการที่สามารถสะท้อนสถานการณ์สูบบุหรี่ในภาพรวมของประเทศไทยได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนานโยบายควบคุมยาสูบให้มีประสิทธิภาพ มีข้อค้นพบว่า ผู้สูบบุหรี่ปัจจุบัน (จำนวน ๑๓ ล้านคน) ร้อยละ ๙๔.๖ เคยเห็นภาพคำเตือน ๔ สีบนซองบุหรี่ โดยในจำนวนผู้สูบบุหรี่ปัจจุบันที่เห็นภาพคำเตือนมีร้อยละ ๖๒.๖ คิดจะเลิกบุหรี่เพราะฉลากภาพคำเตือน ๔ สีดังกล่าวด้วย โดยข้อค้นพบที่สำคัญยิ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้ ก็คือ หากรัฐยังคงใช้ภาพคำเตือนบนฉลากเป็นภาพชุดเดิมๆ โดยไม่มีการปรับเปลี่ยนเป็นภาพชุดใหม่จะส่งผลต่อร้อยละของการอยากเลิกสูบบุหรี่ของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ดังปรากฏเป็นตัวเลขแสดงเปรียบเทียบให้เห็นว่า เมื่อนำภาพคำเตือนที่ประกาศใช้ตามประกาศฯ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปสอบถามความเห็นของประชาชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ความคิดที่อยากจะเลิกบุหรี่เพราะฉลากคำเตือนดังกล่าวมีถึงร้อยละ ๖๗.๐ แต่เมื่อนำภาพชุดเดียวกันนั้นมาสอบถามความคิดเห็นอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่าประชาชนมีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่เพราะเห็นภาพเหล่านั้นเพียงร้อยละ ๖๒.๖ เท่านั้น ซึ่งเป็นเพราะผู้สูบบุหรี่รู้สึกคุ้นชินกับภาพคำเตือนดังกล่าว จนไม่เกิดความคิดที่อยากจะเลิกสูบบุหรี่ และด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง หากประเทศไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขต้องการให้มาตรการในการแสดงภาพคำเตือนบนซองบุหรี่มีประสิทธิภาพในการปกป้องคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากบุหรี่ หรือจูงใจช่วยเหลือให้ผู้สูบบุหรี่ลดการบริโภคบุหรี่ได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องพิจารณาเพื่อออกประกาศพิพาทฉบับดังกล่าว และกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนรูปภาพคำเตือนบนซองบุหรี่อย่างสม่ำเสมอ ประการที่หก ซึ่งเป็นเหตุผลสำหรับความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องออกข้อกำหนดในประกาศพิพาทฉบับดังกล่าว ให้ขยายขนาดภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ซิกาแรตให้ใหญ่ขึ้นเป็นร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้าน ของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต ก็คือ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้พิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับประเด็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการสื่อสารและการรณรงค์ให้ประชาชนรับทราบถึง

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/พิษภัยของ...

พิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบแล้วพบว่า ข้อความคำเตือนขนาดใหญ่ที่มีภาพประกอบจะได้รับความสนใจมากกว่า สามารถสื่อสารความเสี่ยงเกี่ยวกับสุขภาพได้ดีกว่า กระตุ้นความรู้สึกและความต้องการของผู้สูบบุหรี่ที่จะเลิกสูบ ซึ่งส่งผลช่วยลดปริมาณการบริโภคยาสูบลงได้ในที่สุด ภาพคำเตือนขนาดใหญ่ยังจะมีประสิทธิผลมากกว่าในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถือเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดด้านการอ่าน รวมถึงเด็กและเยาวชน และความจำเป็นในการขยายขนาดของภาพคำเตือนให้ชัดเจนนี้ยังสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทยอีกด้วย เพราะครึ่งหนึ่งของคนไทยที่สูบบุหรี่หรือประมาณหกล้านคนมีระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือต่ำกว่า ทั้งนี้ เป็นไปตามการศึกษาวิจัยด้านการโฆษณาที่ชี้ชัดว่าการโฆษณาควรใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการเขียนข้อความโฆษณาทุกชนิด และผู้บริโภคจะมีการตอบสนองเชิงบวกในการจดจำ มีทัศนคติที่ดีต่อการโฆษณาหรือต่อตราสินค้า และรู้สึกว่างานโฆษณานั้นมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อข้อความคำเตือนมีความชัดเจนและประการสุดท้าย จากการสำรวจความคิดเห็นทั้งจากผู้สูบบุหรี่ ผู้ไม่เคยสูบบุหรี่ และผู้ที่สูบบุหรี่แต่เลิกสูบไปแล้วในรายงานการสำรวจเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการขยายภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ : กรณีศึกษาประชาชนที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดหัวเมืองในภูมิภาค ของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (เอแบคโพลล์) มีข้อค้นพบต่อคำถามที่เกี่ยวกับการขยายขนาดของภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ซิกาแรตว่า กลุ่มประชากรที่สำรวจทั้งหมด มีผู้เห็นด้วยกับการขยายขนาดของภาพคำเตือนถึงร้อยละ ๖๗.๙ ในขณะที่มีผู้ไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ ๑๗.๘ สำหรับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของภาพคำเตือนขนาดต่างๆ นั้น ผลการสำรวจชี้ว่า ด้วยขนาดของภาพคำเตือนร้อยละ ๕๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อยสองด้าน เป็นผลให้ผู้สูบบุหรี่ปัจจุบันในกลุ่มที่ทำการสำรวจคิดจะเลิกสูบบุหรี่เพียงร้อยละ ๒๙.๔ ในขณะที่หากภาพคำเตือนมีขนาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อยสองด้าน กลุ่มที่สำรวจดังกล่าวนี้มีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่ถึงร้อยละ ๓๕ ทั้งนี้ข้อค้นพบที่สำคัญที่สุดจากการสำรวจครั้งนี้ก็คือ เมื่อถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ในประเด็นเดียวกันพบว่ามีเพียงร้อยละ ๑๓.๙ ที่ไม่คิดจะสูบบุหรี่เลยหากได้เห็นภาพคำเตือนขนาดร้อยละ ๕๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อยสองด้าน แต่ถ้าภาพมีขนาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๕ จะทำให้ผู้ไม่เคยสูบบุหรี่ไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เลยถึงร้อยละ ๓๒.๙ นอกจากนี้

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/เนื่องจาก...

เนื่องจากปัจจุบันนานาประเทศต่างตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการป้องกันสุขภาพของประชาชนของตนจากอาการเจ็บป่วยต่างๆ ที่มีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบมากขึ้น ดังนั้น นอกจากการใช้มาตรการในเรื่องภาษี และการห้ามโฆษณาแล้ว มาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนตระหนักในพิษภัยของยาสูบมากขึ้น หรือให้ผลเป็นการลดหรือจำกัดพื้นที่ในการโฆษณาชื่อบุหรี่บนซองให้เล็กลง หรือสามารถจูงใจให้ประชาชนลดการบริโภคยาสูบได้อย่างมาตรการในการกำหนดให้ต้องแสดงภาพคำเตือนบนซองผลิตภัณฑ์ยาสูบก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วโลก ดังที่เคยมีคำพิพากษาของศาลใน ๓ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย อุรุกวัย และศรีลังกา แล้ว จากเหตุผลและข้อเท็จจริงต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขอยืนยันต่อศาลว่า ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว เพื่อกำหนดเพิ่มขนาดรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนจากเดิมร้อยละ ๕๕ เป็นร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต รวมทั้งเปลี่ยนแปลงภาพคำเตือนใหม่ทั้งชุด ทั้งนี้ ไม่ใช่เพียงเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาระหว่างประเทศฯ หรือเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับนานาประเทศเท่านั้น หากแต่เป็นไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลและคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนจากโรคภัยที่เกิดขึ้นจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วย โดยทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นฐานในการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนจากพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ มีสาระสำคัญหลายประการ อาทิ การจำกัดอายุของผู้ซื้อ การจำกัดวิธีการขายบางลักษณะ การห้ามโฆษณาและส่งเสริมการขายด้วยวิธีการต่างๆ รวมถึงการควบคุมการแสดงฉลากของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวได้คงเนื้อหาส่วนใหญ่ไว้เช่นเดียวกันกับที่ได้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับเดิม กล่าวคือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อ ๒ ของประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับดังกล่าว ยังคงกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ผู้ประกอบการ) จัดพิมพ์รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ๑๐ แบบคละกันไป ในอัตรา ๑ แบบต่อ ๕,๐๐๐ ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต แต่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญจากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/การแสดงฉลาก...

การแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง เปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนชุดใหม่ ทั้ง ๑๐ แบบ ประการที่สอง ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ขนาดและตำแหน่งของตัวอักษรข้อความคำเตือน รวมทั้งรูปภาพ ต้องเป็นไปตามที่ปรากฏในต้นแบบท้ายประกาศ ซึ่งในประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับพิพาทกำหนดเพิ่มเติมขึ้นมา กล่าวคือ ค่าความเข้มสี น้ำหนักสี ขนาดและตำแหน่งของตัวอักษร รูปภาพ ข้อความคำเตือน รวมทั้งความคมชัด ต้องเป็นไปตามที่ปรากฏในต้นแบบท้ายประกาศดังกล่าว ประการที่สาม เพิ่มขนาดรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน จากร้อยละ ๕๔ เป็นร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อยสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุซิกาแรต และประการที่สี่ ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ต้องแสดงฉลากรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ซึ่งในประกาศฉบับพิพาทได้กำหนดเพิ่มเติมขึ้นมา โดยกำหนดให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ซึ่งมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ ซอง ให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) นั้น ต้องแสดงฉลากรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ในกรณีบุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) มีจำนวนต่ำกว่า ๑๐ ซอง ให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) นั้น ต้องแสดงฉลากรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนโดยที่แบบไม่ซ้ำกัน ดังนั้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทดังกล่าวมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ อันถือเป็นกฎหมายลำดับรองโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ในส่วนขั้นตอนและกระบวนการในการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวนั้น กรมควบคุมโรคในฐานะส่วนราชการในสังกัด

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ของผู้ถูกฟ้องคดี...

ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงพัฒนากฎหมายดังกล่าว ได้มอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการบริโภคยาสูบ ซึ่งแต่งตั้งโดยคำสั่งกรมควบคุมโรค ที่ ๕๙๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ อันประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ของกรมควบคุมโรคร่วมกันยกร่างประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวโดยในกระบวนการร่างประกาศดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงได้นำข้อมูลทางวิชาการ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามประกาศฉบับก่อนมาพิจารณาร่วมด้วย ทั้งเมื่อจัดทำร่างประกาศเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอร่างประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวต่อคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คบยช.) เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (เป็นประธาน) ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์และการสาธารณสุขร่วมเป็นกรรมการ และมีอธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นกรรมการและเลขานุการ ท้ายที่สุดคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เห็นชอบในร่างประกาศฉบับพิพาท และประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ จากข้อเท็จจริงข้างต้น จึงย่อมแสดงให้เห็นว่านอกจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผ่านการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ เกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนบนซองผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในงานศึกษาวิจัยตามโครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้ว ยังได้รับฟังความคิดเห็นจากส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งบุคคล

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ที่เกี่ยวข้อง...

ที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะออกประกาศฉบับพิพาทอีกด้วย อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้พิจารณาออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวโดยคำนึงถึงผลกระทบและภาระที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการตามสมควรแล้ว และเห็นว่ามาตรการที่เพิ่มขึ้นตามประกาศฉบับพิพาทไม่เป็นการสร้างภาระที่เกินสมควรกว่าเหตุแก่ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบแต่อย่างใด ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๒ ประกอบกับระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๔ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ ต้องจัดทำคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติท้ายระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ ข้อ โดยในข้อ ๑๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อคัดค้านจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าคณะรัฐมนตรี จึงย่อมเป็นที่แจ้งชัดว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐต้องการเสนอร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและส่งเข้าพิจารณาในรัฐสภา หน่วยงานของรัฐนั้นจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้เกี่ยวข้องเสมอ อย่างไรก็ตาม หลักการนี้คงใช้บังคับกับการออกกฎหมายในระดับของพระราชบัญญัติซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงการออกกฎหมายลำดับรองอื่นใด อาทิ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ซึ่งเป็นอำนาจที่ฝ่ายบริหารได้รับมอบมาให้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายแม่บท ทั้งนี้ สาเหตุที่ไม่เคยปรากฏข้อกำหนดหรือบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรใดๆ บังคับให้หน่วยงานผู้ออกกฎหมายลำดับรองต้องสอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อน ก็เนื่องจากต้องการให้การดำเนินการในระดับปฏิบัติการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายแม่บทได้อย่างแท้จริง การปฏิบัติหรือการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยรวดเร็วทันต่อยุคสมัยและเหตุการณ์ ซึ่งย่อมส่งผลให้การบริหารราชการมีความคล่องตัว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพด้วย เช่นนี้แล้วเมื่อข้อกำหนดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนภาพคำเตือนก็ดี หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการขยายขนาดของภาพคำเตือนก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นข้อกำหนดที่อยู่ในกฎหมายลำดับรอง กล่าวคือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ตามหลักการแห่งกฎหมายแล้วหน่วยงานของรัฐจึงไม่จำต้องจัดให้มีการรับฟัง

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ความคิดเห็น...

ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด หรือกล่าวอีกอย่างก็คือ แม้ไม่มีกระบวนการในการเปิดโอกาสให้โต้แย้งหรือรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวก็ย่อมไม่เป็นเหตุที่จะทำให้การออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายไปได้ อนึ่ง ในการออกกฎหรือมาตรการทางกฎหมายใดๆ นั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เลยที่จะต้องเกิดผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีนี้ก็คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ตระหนักดีถึงปัญหาเหล่านี้ดังได้เรียนไปตั้งแต่ตอนต้นแล้วว่า แม้ไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องรับฟังหรือสอบถามความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วในขั้นตอนของการพิจารณาเพื่อร่างประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ได้พยายามพิจารณาถึงผลได้ผลเสียของการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว ตามสมควรแล้ว โดยอาศัยข้อมูลหรือข้อค้นพบที่ได้จากงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอความเห็นจากนักวิชาการ และหน่วยงานของรัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (คบยช.) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาชั่งน้ำหนักระหว่างค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการอาจต้องใช้ไปเพื่อการปรับตัวและปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว กับผลดีและประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับจากการออกประกาศฯ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาโดยรอบคอบแล้วเห็นว่า แม้ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวจะทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องปรับตัวบ้าง แต่ก็หาได้เป็นผลกระทบอย่างเกินสมควรแก่เหตุไม่ เนื่องจากข้อกำหนดเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะในการคุ้มครองป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการสูบบุหรี่ ผลดีดังกล่าวจึงมีประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการในการปรับตัว ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการอยู่แล้ว อีกทั้ง ผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบประเภทบุหรี่ซิกาแรตยังมีกำไรอย่างมากจากการประกอบการ เช่นนี้ จึงย่อมไม่เป็นการสร้างภาระเกินสมควรให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขอชี้แจงเพิ่มเติมว่า เนื่องจากสินค้าบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นสินค้าไม่ปกติดังเช่นสินค้าทั่วๆ ไป แต่เป็นสินค้าที่ถือเป็นสิ่งเสพติด กล่าวคือ ส่งผลให้ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องบริโภคเป็นประจำ และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นไปอีกเป็นระยะเวลานาน หรืออาจตลอดชีวิตของผู้บริโภคนั้นเอง ทั้งยังส่งผลให้เกิดโรคภัยและความเจ็บป่วย ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อตัวผู้บริโภค ผู้อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งรัฐซึ่งต้องเสียเงินจำนวนมหาศาลเพื่อการรักษาผู้ป่วยอันเนื่องมาจากบุหรี่ ในทางตรงกันข้ามผู้ประกอบธุรกิจ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ผลิตภัณฑ์...

ผลิตภัณฑ์ยาสูบมีแต่จะได้กำไรจากการบริโภคที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ยิ่งประชาชนเสพติดหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มขึ้นเท่าไหร่ หรือไม่สามารถลดการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบลงได้น้อยเพียงใด ก็ยิ่งเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของผู้ประกอบการมากขึ้นเท่านั้น เช่นนี้จึงย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้ประกอบธุรกิจประเภทนี้จะมีความคิดเห็นไปทางที่ตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกับนโยบายหรือกฎหมายของรัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ประชาชนลดการบริโภคบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบลง แม้บริษัทผู้ประกอบธุรกิจยาสูบจะไม่สามารถคัดค้านโต้แย้งไม่ให้เกิดนโยบายหรือกฎหมายในลักษณะดังกล่าวได้ก็มีแนวโน้มที่ผู้ประกอบธุรกิจจะพยายามประวิงกระบวนการในการออกนโยบายหรือกฎหมายให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการเข้าแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายหรือกฎหมายในเรื่องนี้โดยตรงจึงเสมือนหนึ่งการให้บุคคลที่มีผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict of Interest) เข้ามามีอิทธิพลหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายซึ่งไม่น่าจะเป็นวิธีการที่ถูกต้องหรือชอบด้วยหลักการ ซึ่งกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ๒๕๔๖ (WHO Framework Convention on Tobacco Control ๒๐๐๓) ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเอง ก็มีแนวปฏิบัติข้อ ๕.๓ ที่มีข้อกำหนดสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน ตามที่ปรากฏในหลักการที่ ๑ ว่าผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบขัดแย้งโดยสิ้นเชิงกับผลประโยชน์ของนโยบายสาธารณสุขอย่างไม่อาจประนีประนอมกันได้ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมยาสูบเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีการพิสูจน์แล้วว่าก่อให้เกิดยาเสพติด ก่อให้เกิดโรคและส่งผลให้เสียชีวิต รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาสังคมและความยากจน ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการควบคุมยาสูบ รัฐภาคีควรปกป้องกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบและมาตรการการบังคับใช้กฎหมายจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนอกจากเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวแล้ว สาเหตุอีกประการหนึ่งที่กรมควบคุมโรคซึ่งเป็นหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและเป็นผู้ดำเนินการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวไม่สามารถให้บริษัทผู้ประกอบธุรกิจยาสูบเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือออกกฎหมายได้ก็เนื่องมาจากตามระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยการติดต่อกับผู้ประกอบการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น ได้กำหนดกรอบในเรื่องติดต่อหรือการขอเข้าพบระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ประกอบการไว้ว่า ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น เฉพาะการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ควบคุมผลิตภัณฑ์...

ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือมาตรการอื่นใดตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบเท่านั้น โดยข้อ ๖ (๓) และ (๔) ของระเบียบดังกล่าวกำหนดให้เจ้าหน้าที่สามารถติดต่อกับผู้ประกอบการได้ เฉพาะการรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเจ้าหน้าที่กำหนดให้มีขึ้นเพื่อซักซ้อมความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องและการขอคำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเท่านั้น เช่นนี้ในชั้นของการยกร่างประกาศฉบับพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจให้ผู้ประกอบการเข้ามาชี้แจงหรือร่วมแสดงความคิดเห็นใดๆ ได้ มิฉะนั้นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะกลายเป็นผู้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเสียเอง เพราะจะเป็นการฝ่าฝืนข้อกำหนดในระเบียบดังกล่าว อย่างไรก็ดี กรมควบคุมโรคได้ดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๕.๓ ของ FCTC แนวปฏิบัติข้อ ๒.๑ โดยจัดประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยเชิญผู้ประกอบการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๓๑ คน จากส่วนราชการ ๖๗ คน และผู้ประกอบการ ๖๔ คน เข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย รวมทั้งรับฟังปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว อนึ่ง นับแต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้มีการออกอนุบัญญัติต่างๆ ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยึดแนวปฏิบัติดังกล่าวในการปกป้องการกำหนดนโยบายสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน แม้ก่อนที่ FCTC จะมีผลเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ก็ตาม จากเหตุผลและข้อเท็จจริงดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ชี้แจงมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวด้วยความรอบคอบ มีการศึกษาวิจัย ประกอบกับรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่มีผลประโยชน์ขัดกันกับประโยชน์สาธารณะ ทั้งยังผ่านกลไกการตรวจสอบหลายชั้นหลายขั้นตอน ไม่ได้ดำเนินการตามอำเภอใจ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดประโยชน์ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับใช้ประกาศพิพาทไว้ โดยให้เหตุผลทำนองว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองน่าจะออกกฎโดยไม่ถูกต้องชอบธรรม ทั้งไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจยาสูบหรืออาจก่อภาระอันเกินสมควรนั้น จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยเหตุผลและหลักการ อีกทั้งหากพิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการสื่อสารและการรณรงค์ให้ประชาชนรับทราบถึงพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามการศึกษาวิจัยด้านการโฆษณา

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/แล้วย่อมพบว่า...

แล้วย่อมพบว่า ข้อความคำเตือนขนาดใหญ่ที่มีภาพประกอบจะได้รับความสนใจมากกว่า สามารถสื่อสารความเสี่ยงเกี่ยวกับสุขภาพได้ดีกว่า กระตุ้นความรู้สึก และความต้องการของผู้สูบบุหรี่ที่จะเลิกสูบ ซึ่งส่งผลช่วยลดปริมาณการบริโภคยาสูบลงได้ในที่สุด ภาพคำเตือนขนาดใหญ่ยังจะมีประสิทธิผลมากกว่าในระยะยาวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถือเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดด้านการอ่าน รวมถึงเด็กและเยาวชน และความจำเป็นในการขยายขนาดของภาพคำเตือนให้ชัดเจนนี้ยังสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทยอีกด้วย เพราะครึ่งหนึ่งของคนไทยที่สูบบุหรี่หรือประมาณหกล้านคนมีระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือต่ำกว่า และดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเคยกล่าวถึงรายงานการสำรวจเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการขยายภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ : กรณีศึกษาประชาชนที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดหัวเมืองในภูมิภาค ของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (เอแบคโพลล์) มาแล้ว สำหรับในการออกแนวปฏิบัติกระทรวงสาธารณสุขฯ ทั้งฉบับลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และฉบับลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ นั้น กรมควบคุมโรคและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีเป้าประสงค์เพียงเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและผู้ประกอบการทุกรายได้รับการผ่อนผันไม่ต้องปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาท จนถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ เท่านั้น โดยหากนับระยะเวลาจากวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ อันเป็นวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาจนถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ผู้ประกอบธุรกิจจะมีระยะเวลารวมกันทั้งสิ้นถึง ๓๖๐ วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พอสมควรที่จะจัดหาเครื่องจักรใหม่ หรือปรับสายการผลิตเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปประกาศฉบับพิพาทได้ ดังนั้น การผ่อนผันระยะเวลาดังกล่าวย่อมไม่ได้หมายความว่า ประกาศฉบับพิพาทมีปัญหาหรือปฏิบัติตามไม่ได้ หากแต่มีความหมายว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจสามารถปฏิบัติการตามประกาศพิพาทได้เพียงแต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตบ้างเท่านั้น จึงได้ขยายระยะเวลาเพื่อให้ผู้ประกอบการได้เตรียมตัว ซึ่งการกำหนดระยะเวลาเปลี่ยนผ่านเพื่อการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวพันกับเรื่องในทางเทคนิคเป็นเรื่องปกติที่จะต้องกำหนดไว้อยู่แล้ว และไม่ได้เป็นข้อยืนยันใดๆ ว่ากฎหมายที่ออกนั้นมีปัญหาหรือไม่สามารถปฏิบัติการตามได้ และการกำหนดระยะเวลาเพื่อให้ผู้ประกอบการเตรียมตัวก่อนการบังคับใช้กฎหมายจริงนั้น มีข้อดีในแง่ที่ว่าทำให้ผู้ประกอบการแต่ละราย ซึ่งอาจมีศักยภาพในการ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ปรับเปลี่ยน...

ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตไม่เท่ากันได้มีระยะเวลาที่เพียงพอในการพัฒนากระบวนการผลิตของบริษัทตนให้พร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างทัดเทียมกัน ทั้งหากพิจารณาคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทของศาลปกครองชั้นต้นโดยละเอียดแล้วจะพบว่าศาลปกครองชั้นต้นมีความเข้าใจผิดอย่างยิ่งในวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของการออกแนวปฏิบัติของกรมควบคุมโรคทั้งสองฉบับ กล่าวคือ ศาลปกครองชั้นต้นเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าการออกแนวปฏิบัติฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นการออกแนวปฏิบัติมาเพื่อขยายระยะเวลาผ่อนผัน การบังคับใช้ข้อ ๖ (๓) (เรื่องจัดเรียงซอง ๑๐ แบบต่อ ๑ Carton) ออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับจากระยะเวลาที่เคยผ่อนผันไปแล้วตามแนวปฏิบัติฯ ฉบับที่ ๑ ซึ่งลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และด้วยความเข้าใจอันคลาดเคลื่อนเช่นนี้เอง จึงเป็นเหตุให้ศาลปกครองชั้นต้นเชื่อว่า ประกาศฉบับพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติตามได้จนต้องมีการขยายเวลาให้ถึงสองครั้ง อย่างไรก็ตาม โดยมุ่งหมายที่แท้จริงของกรมควบคุมโรคในการออกแนวปฏิบัติทั้งสองฉบับ ก็คือ ประการที่หนึ่ง กรมควบคุมโรคออกแนวปฏิบัติฉบับที่หนึ่ง เพื่อผ่อนผันระยะเวลาการบังคับตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฯ ให้กับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบที่ใช้กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) แบบทึบแสง โดยขยายให้ ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวมีผลใช้บังคับ (๒ ตุลาคม ๒๕๕๖) ซึ่งเท่ากับว่าข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ประการที่สอง กรมควบคุมโรคออกแนวปฏิบัติฉบับที่สองเพื่อผ่อนผันการบังคับตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทให้กับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบที่ใช้กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) แบบใส ให้เหมือนกับที่เคยผ่อนผันให้ Carton แบบทึบแสง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันเท่านั้น หาได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับจากวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ แต่อย่างใด โดยสรุป การที่ศาลปกครองชั้นต้นชี้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกแนวปฏิบัติมาผ่อนผันการปฏิบัติตามเป็นการยอมรับโดยปริยายว่าประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวมีปัญหา หรือไม่สามารถปฏิบัติตามได้ย่อมเป็นเรื่องไม่ถูกต้องด้วยเหตุผลประการทั้งปวง นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า หากพิจารณาคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นในรายละเอียดจะเห็นได้ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้พิจารณาแยกแยะความเป็นไปได้ในการปฏิบัติการตามกฎหมายและลักษณะของความเสียหายที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่ายากต่อการเยียวยาได้ในภายหลังออกจากกันให้ชัดเจนระหว่าง

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/๑) การเปลี่ยน...

๑) การเปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนชุดใหม่ทั้ง ๑๐ แบบ ๒) การปรับกระบวนการผลิตเพื่อให้สามารถแสดงภาพคำเตือนชุดใหม่ ด้วยขนาดภาพจากร้อยละ ๕๕ เป็นร้อยละ ๘๕ และ ๓) การปรับกระบวนการผลิตเพื่อให้สามารถแสดงภาพคำเตือนไม่ซ้ำกันทั้งสิบแบบในหนึ่ง Carton ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะของการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตใน ๑) และ ๒) กับ ๓) "มีความเป็นไปได้" และ "มีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน" ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงขอโต้แย้งคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นโดยแยกออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก ดังนี้ ในประเด็นแรกนี้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตด้วยการเปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนใหม่ทั้ง ๑๐ แบบและการขยายขนาดภาพคำเตือนจากขนาดร้อยละ ๕๕ เป็นร้อยละ ๘๕ นั้น เป็นกระบวนการที่ไม่พ้นวิสัย และสามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว ทั้งไม่ได้สร้างภาระหน้าที่อันเกินจำเป็น หรือก่อให้เกิดความเสียหายชนิดที่ยากแก่การเยียวยาได้ โดยข้อเท็จจริงที่เกิดก็คือ ด้วยเหตุผลที่ข้อกำหนดเรื่องนี้ในประกาศฉบับพิพาทกำลังจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากไม่ได้รับการผ่อนผันระยะเวลาในการปฏิบัติตามเหมือนอย่างกรณีของข้อกำหนดให้จัดเรียงภาพ ๑๐ แบบใน ๑ Carton (ข้อ ๖ (๓)) ปัจจุบันจึงมีผู้ประกอบธุรกิจยาสูบอย่างน้อย ๙ ราย ลงมือปรับปรุงแบบพิมพ์โดยปรับเปลี่ยนภาพคำเตือนเป็นภาพชุดใหม่ทั้งหมดตามประกาศฉบับพิพาท รวมทั้งขยายขนาดของภาพคำเตือนดังกล่าวบนซองบุหรี่ของตนเป็นร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุซิกาแรตเรียบร้อยแล้ว ทั้งยังเตรียมนำบุหรี่ซิกาแรตในซองแบบใหม่นั้นออกวางจำหน่ายต่อสาธารณะแล้วด้วย โดยไม่มีคำร้องหรือคำคัดค้านใดๆ ถึงภาระที่เพิ่มขึ้นอย่างเกินจำเป็นหรือก่อให้เกิดค่าเสียหายที่ยากจะแก้ไขเยียวยาได้แต่อย่างใด จึงย่อมเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นโดยแจ้งประจักษ์แล้วว่าการปฏิบัติการตามข้อกำหนดในส่วนของการปรับเปลี่ยนภาพคำเตือนชุดใหม่ และการขยายขนาดของภาพคำเตือนเป็นร้อยละ ๘๕ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบถือปฏิบัติได้ ไม่เป็นการพ้นวิสัย หรือก่อให้เกิดความเสียหายจนยากแก่การเยียวยาตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างหรือตามที่ศาลปกครองชั้นต้นใช้เป็นเหตุผลให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาท ในทางตรงกันข้ามผลพวงจากคำสั่งให้ทุเลาการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวที่ออกโดยศาลปกครองชั้นต้นในคดีนี้กลับจะก่อให้เกิดความเสียหายอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้แก่ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบหลายรายที่ปรับปรุงซองบุหรี่ไปแล้ว เนื่องจากไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ทำตามประกาศฉบับพิพาทซึ่งเป็นประกาศฉบับใหม่ไปแล้วนี้ออกวางขายได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเมื่อ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/มีคำสั่ง...

มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทจึงเท่ากับว่าประเทศไทยต้องกลับไปใช้บังคับตามข้อกำหนดเรื่องภาพคำเตือนตามประกาศฉบับเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีความแตกต่างจากประกาศฉบับพิพาทในสาระสำคัญ จริงอยู่ที่ว่าขนาดของภาพคำเตือนที่ผู้ประกอบธุรกิจขยายให้ใหญ่ขึ้นถึงร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่จะไม่ได้ขัดกับประกาศฉบับเดิมที่กำหนดขนาดของภาพคำเตือนไว้แค่เพียงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต แต่เนื่องจาก "ภาพคำเตือน" ทั้งสิบแบบตามประกาศฉบับพิพาทเป็นภาพ "คนละชุด" กันกับประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นฉบับเดิม จึงย่อมเท่ากับว่าซองบุหรี่ที่ผลิตไปแล้วและใช้ภาพคำเตือนชุดใหม่ทั้งหมดไม่สามารถนำมาวางขายได้เพราะเป็นภาพที่ไม่เป็นไปตามประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ นั่นเอง เช่นนี้จึงกล่าวได้ว่านอกจากศาลปกครองชั้นต้นจะออกคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทไว้ก่อนโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนชุดใหม่ทั้ง ๑๐ แบบและการขยายขนาดของภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ซิกาแรตเป็นร้อยละ ๘๕ แล้ว คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวยังก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐจนอาจสร้างความเสียหายที่เกินจำเป็นให้เกิดกับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบรายอื่นๆ ที่ได้พยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติตามกฎหมาย และนโยบายด้านสาธารณสุขของรัฐอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะโดยสุจริตอีกด้วย ในส่วนความเป็นไปได้ของการปฏิบัติตามค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับกระบวนการผลิตเพื่อให้บริษัทผู้ประกอบธุรกิจยาสูบสามารถจัดเรียงซองบุหรี่ให้มีภาพ ๑๐ แบบไม่ซ้ำกันในหนึ่งคาตั้นได้ นั้น ตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวได้กำหนดให้กรณีบุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ต้องแสดงฉลากรูปภาพข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุซิกาแรต (Carton) เหตุผลที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องออกข้อกำหนดดังกล่าวไว้ในประกาศฉบับพิพาทก็สืบเนื่องมาจากประกาศฉบับเดิมปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดไว้ในข้อ ๖ วรรคท้ายว่า ให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ต้องแสดงฉลากรูปภาพข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบจำนวนไม่น้อยกว่า ๒ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/(Carton)...

(Carton) แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบมักเลือกรูปภาพและข้อความคำเตือนที่ดูแล้วน่ากลัวน้อยกว่าหรืออันตรายน้อยกว่ามาจัดพิมพ์บนฉลาก ทำให้รูปภาพและข้อความคำเตือนทั้ง ๑๐ แบบไม่สามารถกระจายไปถึงผู้บริโภคในจำนวนที่เท่าๆ กัน ซึ่งส่งผลอย่างยิ่งต่อความตระหนักและการรับรู้ของประชาชนถึงพิษภัยที่หลากหลายอันเกิดจากการสูบบุหรี่ที่มีมากกว่าสองโรคจากการเลือกแสดงเพียงสองภาพ การนี้เองย่อมกระทบต่ออัตราการลดการบริโภคบุหรี่หรือความต้องการเป็นนักสูบหน้าใหม่ด้วยอย่างมีนัยสำคัญ ดังที่เคยมีผลการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ในประเด็นที่ว่าประชาชนไทยทราบถึงพิษภัยของการสูบบุหรี่หรือไม่ ซึ่งมีข้อค้นพบว่าแม้ประชาชนไทยถึงร้อยละ ๙๗ จะทราบดีอยู่แล้วว่าการสูบบุหรี่มีพิษภัยแต่เมื่อสอบถามเจาะจงเป็นรายโรคกลับปรากฏว่าโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่และถูกนำมาให้ความรู้กับประชาชนโดยผ่านการจัดพิมพ์เป็นรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน และทำให้ประชากรเชื่อว่าเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในระดับสูง เช่น มะเร็งปอด (ร้อยละ ๙๗.๘) ถุงลมโป่งพอง (ร้อยละ ๙๒.๘) มะเร็งกล่องเสียง (ร้อยละ ๙๒.๒) มะเร็งในช่องปาก (ร้อยละ ๙๑.๘) โรคหลอดเลือดสมอง (ร้อยละ ๘๑.๐) เป็นต้น ในขณะเดียวกันโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ที่ไม่เคยถูกนำมาให้ความรู้กับประชาชนโดยผ่านการจัดพิมพ์เป็นรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนบนซองผลิตภัณฑ์ยาสูบเลย พบว่าประชาชนมีความเชื่อว่าเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในระดับต่ำกว่าอย่างชัดเจน เช่น เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ (ร้อยละ ๖๕.๕) คลอดก่อนกำหนด (ร้อยละ ๖๔.๔) มะเร็งกระเพาะอาหาร (ร้อยละ ๕๑.๔) กระดูกพรุน (ร้อยละ ๔๙.๖) และมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ (ร้อยละ ๔๘.๑) เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจแสดงภาพเพิ่มเติมจากเดิมเป็นจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ย่อมช่วยลดหรือแก้ไขปัญหาไม่ให้ผู้ประกอบการเลือกเฉพาะรูปภาพและข้อความคำเตือนที่ดูแล้วน่ากลัวน้อยกว่าหรืออันตรายน้อยกว่ามาจัดพิมพ์บนฉลากเท่านั้น และย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการปกป้องเด็กและเยาวชนจากพิษภัยที่เกิดจากการสูบบุหรี่ อนึ่ง มาตรการด้านรูปภาพและข้อความคำเตือนถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิกาแรตนี้ มีวิวัฒนาการเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้กำหนดให้การแสดงฉลากของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบจำนวน ๑๐ แบบ และให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซอง ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เปลี่ยนมาเป็นรูปภาพประกอบข้อความ

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557

/คำเตือน ๖ แบบ...

คำเตือน ๖ แบบ และให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซอง ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เพิ่มเป็นรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ๙ แบบ และให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เพิ่มเป็นรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ๑๐ แบบ ให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซอง และให้มีการแสดงรูปภาพและข้อความคำเตือนบนฉลากจำนวน ๒ แบบต่อ ๑ กล่อง (Carton) และปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งก็คือ ประกาศฉบับพิพาทยังกำหนดให้มีรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ๑๐ แบบ ให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดของซอง และให้มีการแสดงรูปภาพและข้อความคำเตือนบนฉลากจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่อง (Carton) ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการก็ต้องปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตของตนมาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศฉบับพิพาทโดยมาตรการด้านรูปภาพและข้อความคำเตือนถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิกาแรต เป็นมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้นำมาใช้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้บริโภคทราบและตระหนักถึงพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติและนำไปสู่พฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ในที่สุด และแม้กระบวนการการผลิตและจัดเรียงซองผลิตภัณฑ์ยาสูบในหนึ่งกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton)ของเครื่องจักรที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้อยู่ในปัจจุบันอาจมีข้อผิดพลาดอยู่บ้างจนทำให้บาง Carton มีรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด แต่ด้วยผลกำไรจำนวนมหาศาลจากการประกอบธุรกิจประเภทนี้ประกอบกับพัฒนาการด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรวมทั้งผู้ประกอบธุรกิจยาสูบรายอื่นๆ ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะสามารถเพิ่มเติมกระบวนการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์เสริมเข้าไปในกระบวนการผลิตและจัดเรียงซองผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีอยู่แล้ว เพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดดังกล่าวหรือเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ ดังที่ปรากฏตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมอุตสาหการซึ่งยืนยันว่าเป็นปกติในระบบการผลิตของโรงงานที่ย่อมมีของเสียอยู่บ้าง แต่ก็เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ต้องพัฒนาระบบการผลิตหรือจัดให้มีการเพิ่มพนักงานในการตรวจสอบสายการผลิตซึ่งจะเรียกว่า in-line QC ซึ่งโดยทั่วไปโรงงานที่มีปริมาณการผลิตจำนวนมากเช่นนี้ก็ย่อมมีพนักงานคอยดูแลตลอดเวลา ยิ่งไปกว่านั้น ตามข้อเท็จจริงก็พบว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเองก็ยอมรับไว้ในคำให้การในชั้นไต่สวนคำขอทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทไว้ก่อนว่า สามารถปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวได้

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ไม่เป็นการพ้นวิสัย...

ไม่เป็นการพ้นวิสัยเพียงแต่ต้องมีการติดตั้งเครื่องจักรใหม่ และต้องสร้างขั้นตอนการผลิตใหม่เท่านั้น นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขอโต้แย้งคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทของศาลปกครองชั้นต้น ในประเด็นของการปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทด้วยว่าถือเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยเหตุผลประการทั้งปวง เนื่องจากสาเหตุหนึ่งที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ศาลสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศไว้ก่อนนั้น ก็สืบเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกรงว่าหากผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงมือดำเนินการปรับปรุงกระบวนการผลิต หรือสั่งซื้อเครื่องจักรเพื่อให้สามารถปฏิบัติการให้ทันกับประกาศฉบับพิพาทที่กำลังจะมีผลใช้บังคับไปแล้ว และต่อมาศาลปกครองสั่งเพิกถอนประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว และให้กลับไปใช้ประกาศฉบับเดิมนั้น ก็จะเสมือนหนึ่งว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องเสียค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปแบบเปล่าประโยชน์ แต่ในความเป็นจริงก็คือ บทบัญญัติในข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับฉบับพิพาทดังกล่าวไม่ได้มีผลใช้บังคับทันทีนับแต่วันที่มีการออกประกาศ เนื่องจากกรมควบคุมโรคซึ่งเป็นหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ออกแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการในการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรด พ.ศ. ๒๕๕๖ สำหรับผู้ประกอบการจำนวน ๒ ฉบับ โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ ของประกาศดังกล่าว เพื่อผ่อนผันหรือขยายระยะเวลาการบังคับใช้ข้อ ๖ (๓) ออกไปก่อนแล้ว โดยมุ่งหมายให้ผู้ประกอบการทุกรายได้มีเวลาในการจัดเตรียมเครื่องจักรให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติการตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว จึงเท่ากับว่า ข้อ ๖ (๓) จะมีผลใช้บังคับจริงในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งหากนับจากวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ อันเป็นวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ประกอบธุรกิจจะมีเวลาเตรียมตัวถึง ๓๖๐ วัน หรือกล่าวอีกอย่างก็คือ ผู้ประกอบธุรกิจยังไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพื่อซื้อเครื่องใหม่ หรือเพื่อการปรับปรุงกระบวนการผลิตจนกว่าจะถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ นั่นเอง ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงด้วยว่าในเวลานั้นศาลปกครองจะพิจารณาคดีและมีคำสั่งเสร็จสิ้นแล้วว่าประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวมีหรือไม่มีผลใช้บังคับ ด้วยเหตุนี้เองย่อมเท่ากับว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังไม่มีความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาใดๆ เกิดขึ้นเลยในช่วงเวลาที่ขอให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทจนสามารถเป็นเหตุให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทไว้ก่อนได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นยังคงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทไว้ก่อน จึงเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล อนึ่ง แม้หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะยืนยันว่า

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/อย่างไรเสีย...

อย่างไรเสียตนก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัวหรือปรับแก้กระบวนการผลิต ซึ่งย่อมถือเป็นความเสียหายได้หากประกาศฉบับพิพาทถูกเพิกถอน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขอยืนยันต่อศาลเช่นกันว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงการผลิตที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวมิใช่ความเสียหายที่ไม่สามารถเยียวยาได้แต่อย่างใด เพราะการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่หรือกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นนี้มีลักษณะเป็นปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้มีมาตรฐานสูงขึ้นในแง่ของการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับประกาศฉบับเก่าแล้ว ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฉบับพิพาทซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันมีเนื้อหาที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบมีหน้าที่เพิ่มขึ้น โดยเป้าหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองสุขอนามัยของประชาชนให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นแนวโน้มของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในเรื่องของภาพคำเตือนและลักษณะของซองบุหรี่ซิกาแรตที่จะต้องเคร่งครัดและเข้มงวดขึ้น ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนแม้ไม่ใช่ ณ เวลานี้ ก็ต้องในอนาคตอันใกล้ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการสั่งซื้อเครื่องจักร หรือเครื่องมือการผลิตเหล่านั้นมาแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ดังกล่าวอยู่ไม่ได้ถูกทำลายหรือสูญหายไปไหน ทั้งในทางปฏิบัติผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือผู้ประกอบธุรกิจก็ต้องใช้จ่ายงบประมาณไปเพื่อตรวจสอบ หรือปรับเปลี่ยนสภาพเครื่องจักรให้พร้อมใช้งานได้อยู่เสมออยู่แล้ว เช่นนี้ ไม่ว่าในท้ายที่สุดประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวจะถูกยกเลิกเพิกถอนไปหรือไม่ ก็ย่อมไม่มีเหตุผลอะไรที่ผู้ประกอบการจะต้องปรับเปลี่ยนเครื่องจักรหรือกระบวนการผลิตให้กลับสู่สภาพเดิม หรือกลับสู่มาตรฐานที่ต่ำกว่าอีกครั้งหนึ่ง จนจะนำมาอ้างต่อศาลได้ว่าได้รับความเสียหายหลายครั้งหรือจนไม่อาจเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้ง การจะถือว่าผู้ใดกระทำความผิดก็ต่อเมื่อผู้นั้นมีเจตนาเท่านั้น หากการจัดเรียงรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนบนฉลาก จำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) เกิดความผิดพลาดจากกระบวนการผลิตของเครื่องจักร โดยผู้ผลิตไม่ได้มีเจตนาให้เกิดความผิดพลาดดังกล่าว ย่อมไม่ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา นอกจากนี้ ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้ประกอบการและโอกาสแห่งความผิดพลาดที่อาจเกิดจากเครื่องจักรก่อนที่จะดำเนินคดีกับผู้ประกอบการด้วยอยู่แล้ว รวมทั้งการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายนั้นโดยปกติแล้ว ผู้ออกและผู้บังคับใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นจริงรวมทั้งสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกหรือการบังคับ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ใช้กฎหมาย...

ใช้กฎหมายที่มีประเด็นเกี่ยวพันกับเรื่องในทางเทคนิค หรือเทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ ดังนั้น การปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว หรือในที่นี้คือ การปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาท ย่อมหมายถึงการที่ผู้ประกอบธุรกิจได้ดำเนินการอย่างเต็มที่ โดยถูกต้องครบถ้วนภายใต้ร้อยละความผิดพลาดที่เกิดจากกระบวนการผลิตหรือเป็นเรื่องในทางเทคนิคและเครื่องจักรซึ่งถือเป็นเรื่องที่ยังถูกต้องและยอมรับได้ในทางกฎหมาย เช่นนี้ จึงไม่มีเหตุผลใดที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องกังวลใจว่าตนจะต้องมีความรับผิดทางอาญา ดังนั้น คำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทของศาลปกครองชั้นต้นขาดการให้เหตุผลที่ชัดเจน หรือมีน้ำหนักเพียงพอ ที่สำคัญศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้พิจารณาแยกแยะความเป็นไปได้ของการปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาท รวมทั้งค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบ ระหว่าง ๑) ข้อกำหนดว่าด้วยการเปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนชุดใหม่ทั้ง ๑๐ แบบ และ ๒) ข้อกำหนดว่าด้วยการขยายขนาดของภาพคำเตือนเป็นร้อยละ ๘๕ กับ ๓) ข้อกำหนดว่าด้วยการจัดเรียงซองบุหรี่ให้มีภาพ ๑๐ แบบไม่ซ้ำกันในหนึ่ง Carton ออกจากกัน ทั้งๆ ที่ข้อกำหนด ๑) และ ๒) กับ ๓) มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนในแง่มุมที่แตกต่างกัน มีความเป็นไปได้และค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นไปตามประกาศฉบับพิพาทไม่เท่ากัน ทั้งยังมีระยะเวลาของการมีผลบังคับใช้จริงไม่เหมือนกัน การมีคำสั่งในลักษณะนี้จึงจะไม่ชอบด้วยเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งยังก่อให้เกิดความสับสน และความเสียหายทั้งแก่หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ประกอบธุรกิจยาสูบรายอื่นๆ ที่ปฏิบัติการตามประกาศฉบับพิพาทโดยสุจริตไปแล้วด้วย ประการสุดท้าย ผลของคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทของศาลปกครองชั้นต้นนี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชนหรือผู้ประกอบธุรกิจยาสูบอย่างน้อย ๙ ราย ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงซองบุหรี่ไปแล้ว เนื่องจากไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ทำตามประกาศฉบับพิพาทซึ่งเป็นประกาศฉบับใหม่ออกวางขายได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย เพราะภาพคำเตือนที่แสดงอยู่บนซองบุหรี่ซิกาแรตแตกต่างจากภาพคำเตือนของประกาศฉบับเดิมปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปโดยผลของคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศของศาลปกครองชั้นต้น ทั้งนี้ ความเสียหายด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการไม่สามารถนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยได้ดังกล่าว กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมแล้วกับบริษัท Leadon Distribution (Thailand) Co.,Ltd ซึ่งมีกำหนดส่งบุหรี่ซิกาแรตจำนวน ๗๙๗ ลัง หรือคิดเป็น ๓,๙๘๕,๐๐๐ Carton เข้ามายังประเทศไทยในวันที่ ๑๑

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557

/กันยายน ๒๕๕๖...

กันยายน ๒๕๕๖ โดยหากไม่สามารถนำเข้ามาได้ตามกำหนดเวลาดังกล่าวก็จะได้รับความเสียหาย อย่างน้อย ๒๐,๓๐๗,๖๙๔ บาท ทั้งนี้ ตามที่ปรากฏในหนังสือขอแนวทางแก้ไขปัญหาและผลกระทบจากประกาศกระทรวงสาธารณสุขของบริษัทดังกล่าว ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ และบริษัทอื่นๆ ทั้งสืบเนื่องจากการชะลอการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทออกไปของศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบดังกล่าวไปแล้วในประการแรก อาจส่งผลให้กรมควบคุมโรคหรือผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองถูกผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับความเสียหายแล้วเหล่านั้นฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ซึ่งมีจำนวนมหาศาลเช่นเดียวกัน อันถือเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ ในทางตรงกันข้ามย่อมถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง โดยกรมควบคุมโรคต้องพยายามให้ความคุ้มครองกับผู้ประกอบธุรกิจที่พยายามปฏิบัติการตามกฎหมายโดยสุจริตเหล่านี้ ด้วยการหาวิธีการเยียวยาความเสียหายในเบื้องต้นให้กับผู้ประกอบธุรกิจสามารถนำเข้าสินค้าที่ได้ดำเนินการตามประกาศฉบับใหม่ไปแล้วเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยได้ ซึ่งหากการเป็นไปเช่นนี้ย่อมส่งผลทำให้เกิดความลักลั่น และขาดเอกภาพในการบังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพราะอาจทำให้มีหีบห่อผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะแตกต่างกันวางขายอยู่ในท้องตลาด บางซองมีภาพคำเตือนขนาดร้อยละ ๕๕ บางซองมีภาพคำเตือนขนาดร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้งสองด้านของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต เกิดความลักลั่นและความยุ่งยากในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะในท้ายที่สุด กรมควบคุมโรคซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีวัตถุประสงค์ในการบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ล้วนเป็นไปเพื่อคุ้มครองป้องกันและดูแลสุขภาพของประชาชนในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ซึ่งนอกจากบทบัญญัติห้ามโฆษณาหรือการกระทำการด้วยวิธีการใดๆ เพื่อมิให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแพร่หลาย หรือการกำหนดอายุของผู้บริโภคแล้ว การเพิ่มช่องทางรับรู้ถึงพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมทั้งช่องทางการเลิกยาสูบ ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ภารกิจในการคุ้มครองป้องกันสุขภาพของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ด้วย นอกจากนี้ การขยายขนาดรูปภาพและข้อความคำเตือน รวมถึงการกำหนดรูปแบบการแสดงฉลากของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ก็เพื่อลดความต้องการในการบริโภคยาสูบลง เป็นสถานการณ์ที่นานาประเทศทั่วโลกต่างยอมรับและดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่ว่าทางด้าน

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/นโยบาย...

นโยบาย หรือด้วยการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับ ในการออกกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เลยที่จะต้องเกิดผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีนี้ก็คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเองตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ และได้พยายามอย่างยิ่งแล้วที่จะศึกษาวิจัยอย่างรอบด้านรวมทั้งชั่งน้ำหนักระหว่างผลดีกับผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการออกกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้การออกกฎหมายสามารถบังคับใช้ได้อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และเพื่อทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ประกอบการได้สัดส่วนกับประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมโดยรวมจะได้รับจากการมีสุขภาพอนามัยที่ดี จากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลข้อโต้แย้งทั้งหมดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังต่อไปนี้ ๑. มีคำพิพากษาหรือคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอาจพิจารณาแยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ ๑.๑ ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวในข้อที่ว่าด้วยการเปลี่ยนรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนชุดใหม่ (ข้อ ๒ ของประกาศฉบับพิพาท) ๑.๒ ประกาศฉบับพิพาท ในข้อที่ว่าด้วยการขยายขนาดรูปภาพประกอบข้อความคำเตือนจากร้อยละ ๕๕ เป็นร้อยละ ๘๕ (ข้อ ๓ ของประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว) ๑.๓ ประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวในข้อที่ว่าด้วยการแสดงรูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ๑๐ แบบ ต่อ ๑ กล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) (ข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว) ๒. มีคำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าว ไว้เป็นการชั่วคราวก่อนจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ๓. มีคำสั่งเพื่อบรรเทาความเสียหายให้กับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบที่ได้ดำเนินการตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวไปแล้วด้วย และเรียกกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนของบริษัท Leadon Distribution (Thailand) Co.,Ltd บริษัท Orinent & Eight Happiness Cigarette (Thailand) Co., LTD บริษัท Baisha Cigarette International Co., LTD และบริษัท United Products Marketing Co., LTD ผู้ได้รับความเสียหาย เข้าชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งรายละเอียดของความเสียหายต่างๆ ต่อศาลปกครองสูงสุดโดยเร็ว

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองหยิบยกประเด็นต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือจากประเด็นที่เป็นข้อพิพาทแห่งคดีขึ้นกล่าวอ้าง กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยกประเด็นเนื้อหาของข้อความคำเตือนเข้ามาในคดี ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่มีเหตุผลและไม่อาจรับฟังได้ ทั้งๆ ที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศฉบับพิพาทด้วยเหตุว่า ข้อกำหนดให้ฉลากรูปภาพและข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ต้องมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อยสองด้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คดีนี้จึงเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขนาดของคำเตือนด้านสุขภาพจากร้อยละ ๕๕ ของด้านหน้าและด้านหลังซองบุหรี่ซิกาแรตมาเป็นร้อยละ ๘๕ ของพื้นที่ดังกล่าว โดยที่คดีนี้ไม่ได้มีการกล่าวถึงเนื้อหาของคำเตือนดังกล่าวแต่อย่างใด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับทำให้เข้าใจผิดซึ่งข้อพิพาทในคดีนี้ และยกข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาของคำเตือนขึ้นกล่าวอ้าง เช่น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า "...จำเป็นต้องพิจารณาเพื่อออกประกาศฯ และกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนรูปภาพคำเตือนบนซองบุหรี่อย่างสม่ำเสมอ" ซึ่งประเด็นดังกล่าวไม่เกี่ยวกับข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในคำฟ้องแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้โต้แย้งการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของข้อความคำเตือนด้านสุขภาพแต่อย่างใด ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองควรที่จะพิจารณาถึงการใช้พื้นที่ที่ใช้สำหรับแสดงคำเตือนด้านสุขภาพที่กำหนดไว้ในปัจจุบันในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับดำเนินการออกข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท โดยที่ไม่ได้พิจารณาถึงทางเลือกดังกล่าวเลย ทั้งนี้ พื้นที่ร้อยละ ๕๕ ของด้านหน้าและด้านหลังซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ที่ใช้สำหรับคำเตือนด้านสุขภาพในปัจจุบันนั้นเพียงพอที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้ในการระบุถึงกรณีต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อหาแล้ว โดยทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาทไม่มีความเหมาะสม ไม่มีความจำเป็น หรือไม่ได้สัดส่วนต่อประโยชน์สาธารณะตามที่ยกขึ้นอ้าง ความเห็นของผู้ฟ้องคดีทั้งสองนั้นชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเชื่อว่าผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูบบุหรี่สมควรที่จะได้รับทราบข้อมูลที่เหมาะสมเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ก่อนที่จะตัดสินใจสูบบุหรี่ ทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังเชื่อว่าผู้สูบบุหรี่สมควรได้รับการย้ำเตือนอย่างต่อเนื่องถึงความเสี่ยงดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองโต้แย้งคัดค้านข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท เนื่องจากการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องของความเสี่ยงทางสุขภาพจากการสูบบุหรี่สามารถกระทำให้บรรลุผลได้ และสมควร

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ที่จะกระทำ...

ที่จะกระทำโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอันเกินสมควรต่อการแข่งขันโดยชอบธรรม และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญารวมถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และโดยไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องอุทธรณ์นี้ นั้น กรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงข้ออ้างเรื่อง "ประโยชน์สาธารณะ" ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยกขึ้นแต่อย่างใด กรณีเป็นที่ชัดเจนว่าไม่มีฐานในทางข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดที่จะทำให้ข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท ซอบด้วยเหตุผลได้ โดยบทสรุปผู้บริหารโครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นและได้อ้างถึงในคำร้องอุทธรณ์ แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ถึงความเสี่ยงทางด้านสุขภาพอันเกิดจากการสูบบุหรี่จึงเป็นสิ่งที่รับรู้กันอยู่เป็นการทั่วไปแล้ว โดยที่ระดับการรับรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับที่การเพิ่มขนาดคำเตือนไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพอันใด อีกทั้ง ในการไต่สวนเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้แสดงให้เห็นถึงฐานที่อาจนำมาใช้พิจารณาว่าข้อกำหนดขนาดตามประกาศอาจมีผลเพิ่มการรับรู้ถึงความเสี่ยงทางด้านสุขภาพอันเกิดจากการสูบบุหรี่หรืออาจมีประสิทธิภาพได้แต่อย่างใด อีกทั้ง การเพิ่มขนาดคำเตือนให้ใหญ่ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่มีผลกระทบต่ออัตราการบริโภคยาสูบแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้อธิบายว่าเพราะเหตุใดการเพิ่มขนาดคำเตือนตามข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาทอีกครั้งจึงอาจมีผลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคยาสูบ ซึ่งจากข้อมูลและคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนั้นในการเพิ่มขนาดคำเตือนครั้งก่อนก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้น นอกจากนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยกพยานหลักฐานใหม่ รวมถึงข้อกฎหมายใหม่ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มิได้ยกขึ้นกันว่ามาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นก่อนการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น กรณีย่อมไม่มีเหตุอันสมควรที่ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานและข้อโต้แย้งดังกล่าวในกระบวนพิจารณาในชั้นนี้ ทั้งนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีโอกาสเพียงพอในการเสนอพยานหลักฐานและข้อโต้แย้งดังกล่าวก่อนหน้าการยื่นคำร้องนี้แล้ว ซึ่งจากข้อมูลและคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนั้นในการเพิ่มขนาดคำเตือนครั้งก่อนก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้น นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยกพยานหลักฐานใหม่ รวมถึงข้อกฎหมายใหม่ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น กรณีย่อมไม่มีเหตุอันสมควรที่ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานและข้อโต้แย้ง ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพยายาม

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557

/อ้างถึงบทบัญญัติ...

อ้างถึงบทบัญญัติของกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (WHO Framework Convention on Tobacco Control) รวมถึงกรอบอนุสัญญาระหว่างประเทศอื่นๆ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีโดยตรงเพื่อสร้างความชอบในแก่การกระทำของตน ทั้งๆ ที่ การกล่าวอ้างดังกล่าวไม่มีฐานสำหรับการอ้างดังกล่าวในกฎหมายไทยแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้นหากสมมติว่าอนุสัญญาดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องตามกฎหมาย บทบัญญัติในอนุสัญญาฯ ก็ไม่ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติ กล่าวคือไม่ได้บังคับให้ต้องออกข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท และไม่อาจอ้างเป็นเหตุตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีจากกระบวนการปรึกษาหารือ นอกจากนี้ ประเทศไทยก็ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องขนาดคำเตือนด้านสุขภาพของอนุสัญญาฯ อยู่แล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวกำหนดให้คำเตือนต้องมีขนาดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ เท่านั้น โดยภายใต้อนุสัญญาดังกล่าว คำเตือนที่มีขนาดใหญ่กว่าร้อยละ ๓๐ เป็นเพียงทางเลือกเท่านั้น คำเตือนที่มีอยู่ในประเทศไทยก็เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญาดังกล่าว และมีขนาดมากกว่าร้อยละ ๕๐ อยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่มีบทบัญญัติใดตามอนุสัญญาดังกล่าวที่กำหนดให้ต้องออกประกาศฉบับพิพาท แต่อย่างใด โดยทั้งนี้ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น ไม่ได้ให้อำนาจแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าหรือทำให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าเสื่อมลง ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยพิจารณาและมีความเห็นว่า เครื่องหมายการค้าไม่ใช่ข้อความในฉลาก จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีความเห็นปรากฏตามหนังสือของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๗๐๗/๘๓๘ ซึ่งส่งถึงกระทรวงสาธารณสุข ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ว่า ประกาศฉบับพิพาทนั้นน่าจะขัดต่อสิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้า ดังนั้น เมื่อประกาศฉบับพิพาทออกโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจในการออกแต่อย่างใด ประกาศฉบับพิพาท จึงเป็นกฎที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ และเป็นกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ ประกาศฉบับพิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากออกโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนด

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ไว้ในมาตรา ๕๗...

ไว้ในมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๕ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เคยได้รับการปรึกษาหารือ หรือสอบถามความคิดเห็นจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเกี่ยวกับร่างประกาศฉบับพิพาท อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่ร่างประกาศ ฉบับพิพาทจะได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ แต่อย่างใด หากมีการหารือกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองถึงกรณีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองคงจะคัดค้านข้อกำหนด ขนาดตามประกาศดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็จะเสนอแนะให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง พิจารณาถึงมาตรการในทางอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพไม่ต่างกันแต่จำกัดสิทธิของประชาชน น้อยกว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าเจตนารมณ์และบทบัญญัติเรื่องรูปแบบขั้นตอนหรือ วิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำทางปกครองนั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อปกป้องคู่กรณีที่เกี่ยวข้องผู้ซึ่งตกอยู่ใต้บังคับการกระทำทางปกครอง และผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ย่อมเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากประกาศฉบับพิพาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเองก็ได้ยอมรับในจุดนี้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่บทบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๕ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศฉบับพิพาทจึงย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ สามารถ เทียบเคียงได้กับคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๒๘/๒๕๕๕ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ได้อ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผ่านการสำรวจ ความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศเกี่ยวกับประสิทธิผลของ "รูปภาพประกอบข้อความ คำเตือนบนซองผลิตภัณฑ์ยาสูบ" ในงานศึกษาวิจัยตาม "โครงการสำรวจการบริโภคยาสูบ ในผู้ใหญ่ระดับโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔" ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ข้ออ้างนี้ไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากข้อความดังกล่าวขัดแย้งต่อข้อชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเองที่ให้ไว้ในการไต่สวน ของศาลปกครองชั้นต้น และข้อความดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าแม้แต่ในปัจจุบันซึ่งเป็นระยะเวลา หลายเดือนนับแต่ที่ได้มีการออกประกาศฉบับพิพาท ทั้งนี้ ในส่วนของผลการศึกษาซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่อาจ ถือได้ว่าเป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และไม่อาจถือได้ว่าเป็นการปรึกษาหารือ ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการบริหารกิจการ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/บ้านเมืองที่ดี...

บ้านเมืองที่ดีกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด รวมทั้งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าได้รับฟังมาจากส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง นั้น ไม่เป็นการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และย่อมไม่อาจทดแทนความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรึกษาหารือผู้ฟ้องคดีทั้งสองก่อนดำเนินการออกประกาศฉบับพิพาท ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เคยได้รับการปรึกษาหารือก่อนที่จะออกประกาศฉบับพิพาท รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่ได้โต้แย้งหรือหักล้างในประเด็นนี้แต่ประการใด อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ข้ออ้างที่ว่ากฎหมายว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีไม่ใช่บังคับกับกฎหมายลำดับรองเช่นประกาศฉบับพิพาทนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า กรณีไม่ได้หมายความว่าไม่มีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญใช้บังคับกับการออกประกาศฉบับพิพาท ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ละเลยต่อรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และตามแนวบรรทัดฐานของศาลปกครองสูงสุด ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๓๐๖/๒๕๔๙ ซึ่งวินิจฉัยว่า สถานศึกษาของรัฐไม่อาจออกระเบียบบังคับให้นักศึกษาต้องซื้อประกันอุบัติเหตุได้เนื่องจากระเบียบเช่นว่าเป็นกฎที่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายในลำดับชั้นที่สูงกว่า นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าประกาศฉบับพิพาทเป็นการสร้างภาระเกินสมควร เนื่องจาก (๑) ข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทได้วางข้อกำหนดที่ไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคที่จะปฏิบัติตามได้ในขณะนี้ และ (๒) ข้อ ๙ ของประกาศฉบับพิพาทได้กำหนดระยะเวลาที่สร้างภาระให้เกิดแก่ประชาชนเกินสมควรที่กำหนดให้ใช้บังคับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ได้วางจำหน่ายในตลาดโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ อันเป็นการปฏิบัติตามประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วย ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถชี้แจงในการไต่สวนต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ว่ามีวิธีใดที่จะแก้ปัญหาด้านเทคนิคที่มีอยู่ได้ และข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในคำร้องอุทธรณ์นี้ได้คลาดเคลื่อนต่อพยานหลักฐานที่ได้นำเสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่า "ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฯ ฉบับนี้ได้ เพียงแต่ต้องมีการติดตั้งเครื่องจักรใหม่ และต้องสร้างขั้นตอนการผลิตใหม่เท่านั้น" นั้น เป็นข้ออ้างที่คลาดเคลื่อนอย่างชัดแจ้ง และที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นเพียงผลกระทบเล็กน้อย ซึ่งอาจถือเป็นต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการอยู่แล้ว รวมถึงอ้างว่า ผู้ประกอบธุรกิจยาสูบประเภทบุหรี่ซิกาแรตมีกำไรอย่างมากจากการประกอบการ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยกับข้ออ้างดังกล่าวเพราะการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปประกาศพิพาท คือ การยกเลิกสินค้าคงคลังที่เก็บอยู่และรับคืนสินค้าจากผู้ค้าปลีก อันเป็นปัญหาด้านเทคนิคในการดำเนินการให้เป็นไปประกาศฉบับพิพาท ในส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพยายามอ้างเหตุผลว่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ปรึกษาหารือผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือผู้ประกอบธุรกิจยาสูบรายอื่นๆ นั้น เป็นการป้องกันการฝ่าฝืนระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขที่ห้ามมิให้มีการติดต่อกับผู้ประกอบธุรกิจไม่มีผลใช้บังคับในกรณีนี้แต่อย่างใด โดยประกาศดังกล่าวใช้บังคับต่อเจ้าหน้าที่ของกรมควบคุมโรคเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตามระเบียบดังกล่าว อีกทั้ง ระเบียบดังกล่าวไม่ได้ห้ามหรือไม่ให้มีการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ของกรมควบคุมโรคกับผู้ประกอบธุรกิจยาสูบโดยเด็ดขาด ในทางตรงกันข้าม ระเบียบดังกล่าว ยังกำหนดวัตถุประสงค์ของการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ของกรมควบคุมโรคกับผู้ประกอบการไว้ว่าให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อให้มีการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือมาตรการอื่นใดตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ รวมถึงเรื่องความโปร่งใสในการติดต่อดังกล่าว นอกจากนี้ ระเบียบดังกล่าว ยังได้กำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถขอคำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือในกรณีอื่นใด อีกทั้ง ระเบียบดังกล่าวเป็นกฎที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีฯ และรัฐธรรมนูญ หากระเบียบดังกล่าวหรือกรมควบคุมโรคมุ่งที่จะกีดกันการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของรัฐ ระเบียบดังกล่าวหรือการกระทำดังกล่าวย่อมขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีฯ ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างถึงคำพิพากษาของประเทศศรีลังกา อุรุกวัย และออสเตรเลีย ในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เพื่อสนับสนุนข้ออ้างในการออกข้อกำหนดขนาดตามประกาศพิพาทต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าได้ชี้แจงรายละเอียดในการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้นแล้วว่า (๑) คำพิพากษาเหล่านั้นล้วนไม่มีผลผูกพันศาลไทยแต่อย่างใด และ (๒) เหตุผลในคำพิพากษาดังกล่าวก็ไม่อาจนำมาใช้ในประเทศไทยได้ โดยทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขออ้างรายงานการศึกษาของ ดร. วอเร็น เจ คีแกน (Dr. Warren J. Keegan) เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ซึ่งในรายงานการศึกษาดังกล่าว ดร. คีแกน ได้วิเคราะห์ผลศึกษาการสำรวจด้านผู้บริโภคต่างๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างถึง นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า คณะผู้วิจัยรายงานการสำรวจของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC Poll) ได้แสดงความ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ประสงค์ของตน...

ประสงค์ของตนไว้ว่า รายงานการสำรวจดังกล่าว "จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในการนำไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป" และยังได้ยืนยันทั้งที่ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนอื่นใดว่า รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน "มีประสิทธิภาพเหมาะกับคนทั่วไป" ย่อมแสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า รายงานการสำรวจดังกล่าวมีความไม่เป็นกลางหรือมีอคติมาแต่ต้น และกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเอง ดังนั้น ผลการศึกษาทั้งสองฉบับที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างถึงได้แก่ รายงานการสำรวจของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชนมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC Poll) และผลการศึกษาโดย Wade et al จึงมีข้อบกพร่องและไม่อาจใช้อ้างอิงได้ ทั้งนี้ เทียบเคียงได้กับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๘๐/๒๕๔๗ และคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๙๙/๒๕๕๒ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การพิจารณาของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่มีข้อบกพร่องอย่างร้ายแรงหรือผิดพลาดในการพิจารณา หรือมีเจตนาไม่สุจริต ย่อมถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาทจึงละเมิดสาระสำคัญแห่งสิทธิต่าง ๆ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมถึงสิทธิได้รับการปรึกษาหารือ ที่จะไม่มีความหมายใด ๆ เลยหากประกาศฉบับพิพาทมีผลบังคับใช้โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองดังกล่าว และกรณีนี้ประกาศพิพาทห้ามหรือจำกัดมิให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้ยี่ห้อสินค้าและทรัพย์สินทางปัญญาของตนในหีบห่อของบุหรี่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองทั้ง ๆ ที่การแสดงยี่ห้อเป็นการให้ผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูบบุหรี่อยู่แล้วสามารถระบุจำแนก และเลือกสินค้าของตนได้ ซึ่งจะมีผล (๑) ลดทอนความสามารถในการแสดงออกถึงลักษณะของสินค้าที่มีคุณภาพสูงของยี่ห้อของตน ดังนั้น จึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อลักษณะของยี่ห้อของสินค้าตนและค่าความนิยมในตัวสินค้าดังกล่าว (๒) ลดทอนความสามารถของยี่ห้อสินค้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในอันที่จะแข่งขันกับยี่ห้อสินค้าของผู้ผลิตรายอื่น ซึ่งเป็นที่รู้จักมากกว่าในท้องตลาดเนื่องจากความสามารถในการจำแนกยี่ห้อสินค้าของตนนั้นลดลง และ (๓) ทำให้ผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูบบุหรี่อยู่แล้วจะไม่ต้องการที่จะจ่ายเงินเพื่อสินค้าที่มีคุณภาพสูงหากตนไม่สามารถที่จะระบุและจำแนกสินค้าดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาท หลังจากที่ได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยละเอียดถี่ถ้วนและใช้เวลาพิจารณานานหลายสัปดาห์ และเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกประการ คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทมีผลเป็นการทุเลาผลในทาง

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/กฎหมายของ...

กฎหมายของประกาศฉบับพิพาท ดังนั้น ในปัจจุบันจึงไม่มีการใช้บังคับประกาศฉบับพิพาทที่จะทำให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามแต่ประการใด และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่ได้อธิบายว่าเพราะเหตุใดจึงควรให้ความสำคัญกับการที่ผู้ประกอบการบางรายละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ทั้งที่มีคำสั่งดังกล่าวออกสู่สาธารณชนแล้ว โดยมุ่งประสงค์จะให้คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวถูกเพิกถอน หากข้ออ้างดังกล่าวรับฟังได้และมีผลทำให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแล้ว กรณีย่อมก่อให้เกิดผลที่ประหลาด กล่าวคือ คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทของศาลไม่สามารถใช้บังคับได้เพียงเพราะว่ามีผู้ประกอบการบางรายได้ปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาทก่อนๆ ที่ศาลได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศดังกล่าว อีกทั้ง ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด อธิบดีกรมควบคุมโรคซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามประกาศฉบับพิพาทซึ่งศาลได้ทุเลาการบังคับดังกล่าวแล้วให้สามารถนำเข้ามาและจำหน่ายในราชอาณาจักรได้อย่างถูกกฎหมาย ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๐ ของประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอเรียนเพิ่มเติมเพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงว่ามีผู้ประกอบการอย่างน้อย ๑ ราย คือ บริษัท Leadon Distribution (Thailand) Co., Ltd. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงอธิบดีกรมควบคุมโรคขอให้กรมควบคุมโรคออกหนังสือรับรองเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้บริษัทสามารถนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายได้ ทั้งนี้ ในกรณีนี้ อธิบดีกรมควบคุมโรคเพียงแต่อนุญาตให้ผู้ประกอบการนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรประเทศไทยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะป้องกันความเสียหายตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างได้ ดังนั้น กรณีจึงเห็นได้ว่าความเสียหายดังกล่าวย่อมไม่ได้เป็นผลมาจากคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทแต่อย่างใด และหากจะมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีอำนาจเยียวยาแก้ไขความเสียหายให้แก่ผู้ประกอบการเหล่านั้นได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่ได้ดำเนินการเพื่อเยียวยาแก้ไขแต่ประการใด และในความเป็นจริงกรมควบคุมโรคได้ออกแนวทางปฏิบัติสองฉบับหลังจากพบว่าเกิดปัญหาในการดำเนินการตามประกาศพิพาทในบางประการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีช่องทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามประกาศพิพาทได้หากเลือกที่จะกระทำเช่นนั้น รวมทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มิได้นำส่งพยานหลักฐานใดอันแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการดังกล่าวได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของประกาศฉบับพิพาท ทุกประการ ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถปฏิบัติ

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

/ตามข้อ ๖ (๓)...

ตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาทได้ เพียงแต่ต้องมีการติดตั้งเครื่องจักรใหม่ และต้องสร้างขั้นตอนการผลิตใหม่เท่านั้น เป็นข้ออ้างที่คลาดเคลื่อนอย่างชัดแจ้ง ข้ออ้างดังกล่าวขึ้นกล่าวซ้ำโดยมีเจตนาที่ไม่สุจริต ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีความสับสนระหว่างความเป็นไปได้ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดขนาดตามประกาศฉบับพิพาท ซึ่งมีความเป็นไปได้แต่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงกับความไม่มีอยู่ของทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคในปัจจุบันหรือที่คาดเห็นได้ในอนาคตเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในคำฟ้องแล้วว่า "ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ตรวจสอบทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคนี้กับผู้ผลิตเครื่องจักรหลายราย ซึ่งรวมถึง จี.ดี เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคโดยถ้าเป็นไปได้ก็มีความจำเป็นในการลงทุนเพื่อติดตั้งเครื่องจักรใหม่และสร้างขั้นตอนการผลิตใหม่" อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคอยู่หรือที่คาดเห็นได้ในอนาคตที่จะสามารถประกันการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) ได้ และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้กล่าวอ้างต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ ๖ (๓) ได้ หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพิ่มเติมกระบวนการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์เสริมเข้าไปในกระบวนการผลิตและจัดเรียงซองผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีอยู่แล้ว โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นความเห็นของ รศ.ดร. ธนรัตน์ แต้วัฒนา เพื่อยืนยันข้ออ้างดังกล่าวของตน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ประการแรก ความเห็นดังกล่าวถือเป็นพยานหลักฐานใหม่ซึ่งไม่สมควรได้รับการรับไว้พิจารณาในชั้นนี้ ประการที่สอง พยานหลักฐานซึ่งเสนอเข้ามาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมอุตสาหการดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ได้มาจากกรณีของบริษัท โมโตโรล่า ดังนั้น จึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับขั้นตอนและกระบวนการผลิตของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่ประการใด ประการที่สาม ข้ออ้างดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งถึงความพยายามของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในการยกข้อโต้แย้งที่คลาดเคลื่อนขึ้นกล่าวซ้ำเพื่อชักจูงให้เห็นว่าทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีอยู่ โดยที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่ามีอยู่อย่างไร ข้อชี้แนะของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองควรจัดให้มีการเพิ่มพนักงานในการตรวจสอบสายพานการผลิตซึ่งจะเรียกว่า in – line QC นั้น เป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้มีความเข้าใจในขั้นตอนหรือกระบวนการทางอุตสาหการหรือปัญหาอุปสรรคที่ประกาศฉบับพิพาท ได้ก่อให้เกิดขึ้นแต่ประการใด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้เสนอ "ทางแก้ไขปัญหา" โดยใช้แรงงานคน ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อธิบายไว้ในกระบวนพิจารณาในขั้นตอนแล้วว่า "การผลิตและบรรจุบุหรี่เป็นกระบวนการอัตโนมัติในระดับสูง" และทางแก้ปัญหา

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/โดยใช้แรงงานคน...

โดยใช้แรงงานคน นั้น ไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการดำเนินการ และข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมปฏิบัติตามให้เป็นไปตามข้อกำหนดได้ หากจัดให้มีการเพิ่มพนักงานในการตรวจสอบสายการผลิตเป็นข้อเสนอที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นและแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขาดความเข้าใจในกระบวนการผลิตของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทั้งนี้ บรรดาเครื่องจักรในกระบวนการผลิตของผู้ฟ้องคดีทั้งสองล้วนแต่เป็นกระบวนการทางเทคโนโลยีที่ซับซ้อนและเป็นอัตโนมัติ โดยมีฟังก์ชั่นควบคุมมาตรฐานคุณภาพโดยปราศจากการแทรกแซงของแรงงานคน ดังนั้น การเพิ่มพนักงานจึงไม่ได้ทำให้การปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาท บรรลุผลในความเป็นจริง สมมติฐานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเองก็มีข้อบกพร่อง กล่าวคือ สันนิษฐานว่าการเพิ่มพนักงานในการตรวจสอบสายการผลิตก็จะระบุบรรจุภัณฑ์ที่มีข้อบกพร่องได้มากขึ้น ซึ่งกรณีจะเพิ่มความยากลำบากในการปฏิบัติตามข้อ ๖ (๓) แทนที่จะช่วยให้การปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวเป็นไปได้ ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเสนอจำเป็นต้องมีการเพิ่มบุคลากรอย่างน้อยสองตำแหน่งเพื่อแกะหีบห่อกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) และแกะพลาสติกใสหุ้มห่อบุหรี่ออก รวมถึงใช้มือป้อนกลับเข้าไปในสายพานการผลิต ซึ่งจากการประเมินพบว่ากระบวนการดังกล่าวจะส่งผลให้ความเร็วของสายการผลิตและกำลังการผลิตโดยรวมลดลงไปประมาณครึ่งหนึ่ง รวมทั้งเป็นการยากมากที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะรับฟังข้ออ้างเรื่องการขาดเจตนามาเป็นเหตุมาบังคับให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) ของประกาศฉบับพิพาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรวมถึงบุคคลธรรมดาอื่นที่เกี่ยวข้องอาจถูกดำเนินคดีอาญา และหากทำการต่อสู้คดีก็จะทำให้ต้องมีประวัติทางอาชญากรรม ดังนั้น การบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งนี้ เทียบเคียงได้กับคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๑/๒๕๕๕ ส่วนข้อที่ว่าผู้ประกอบธุรกิจยังไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพื่อซื้อเครื่องจักรใหม่ หรือเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตจนกว่าจะถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น เห็นว่า ข้อสันนิษฐานดังกล่าวไม่ถูกต้อง และห่างไกลจากความเป็นจริงโดยสิ้นเชิง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำเสนอพยานหลักฐานตั้งแต่ในกระบวนการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้นเพื่อแสดงให้เห็นแล้วว่า การปฏิบัติตามประกาศฉบับพิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องเตรียมการและดำเนินการหลายขั้นตอน ซึ่งการดำเนินการต่างๆ เหล่านี้จำเป็นต้องกระทำในช่วงเวลาราว ๔ เดือน ก่อนที่ประกาศพิพาทจะมีผลใช้บังคับ และบริษัท จี.ดี โซซิเอตี้ เปร่อ

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557
ศาลปกครอง

/อาซิโอนี่...

อาชิโอนี่ (จี.ดี) ยืนยันว่าในปัจจุบันยังไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคใดที่จะสามารถรับประกันได้ว่าจะสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดภายในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ การอ้างว่าไม่มีค่าใช้จ่ายใดเกิดขึ้นเลยในระหว่างช่วงเตรียมการดังกล่าวจึงเป็นเรื่องห่างไกลความเป็นจริงในทางปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง และยังปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยไม่ใส่ใจข้อเท็จจริงที่ว่าหากไม่มีประกาศฉบับพิพาทผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมไม่ต้องดำเนินการซื้อเครื่องจักรใหม่เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศฉบับพิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องสูญเสียไปซึ่งต้นทุนค่าเครื่องจักรและแบบพิมพ์ (printing cylinder) เพิ่มเติมที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้อยู่ในปัจจุบันซึ่งจะกลายเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์และเหลือใช้ ยิ่งไปกว่านั้น ตามที่ได้ชี้แจงไปแล้วว่าการขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามดังกล่าวไม่เกี่ยวกับประเด็นในคดีแต่ประการใด เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีทางแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคอยู่หรือที่คาดเห็นได้ในอนาคตที่จะสามารถประกันการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๖ (๓) ได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เมื่อประกาศฉบับพิพาทมีผลใช้บังคับ ท้ายที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพยายามให้เหตุผลว่า คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่การบริการสาธารณะ ทั้งๆ ที่อธิบดีกรมควบคุมโรคสามารถใช้อำนาจดุลพินิจตามประกาศ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อป้องกันความเสียหายใดที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น คำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาทจึงมิได้เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่การบริการทางสาธารณะแต่ประการใด

อาศัยเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเรียนต่อศาลดังกล่าวข้างต้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ศาลมีคำสั่ง (ก) ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (ข) ยืนตามคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับพิพาท (ค) ยกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพื่อบรรเทาความเสียหายให้กับผู้ประกอบการยาสูบที่อ้างว่าได้ดำเนินการตามประกาศพิพาท

คดีมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะทุเลาการบังคับตามกฎของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือไม่

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ข้อ ๗๒ วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลเห็นว่ากฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการให้กฎหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งการทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะศาลมีอำนาจสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองได้ตามที่เห็นสมควร นั้น เมื่อพิจารณาแล้วเงื่อนไขแห่งการที่ศาลปกครองจะมีอำนาจออกคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงมีอยู่สามประการประกอบกันคือ ประการแรก กฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประการที่สอง การให้กฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปในระหว่างการพิจารณาคดีจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีจนยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง กล่าวคือ แม้ต่อมาภายหลังศาลจะพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลก็ไม่อาจแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการบังคับตามผลของกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นในระหว่างการพิจารณาคดีให้หมดไปโดยสิ้นเชิง และประการที่สาม การทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น หรืออีกนัยหนึ่งการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไว้เป็นการชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาคดีไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ นั้น เห็นว่า มีข้อพิจารณาประการแรกว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

เมื่อคดีนี้มีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางการติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยในข้อ ๓ ของประกาศดังกล่าวกำหนดว่า ผู้ผลิตหรือนำเข้าบุหรี่ซิกาแรตต้องพิมพ์ฉลากรูปภาพข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรต และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบตามข้อ ๒ ที่ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต โดยต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดอย่างน้อย ๒ ด้าน ที่ตำแหน่งชิดขอบด้านบนสุด และชิดขอบด้านซ้ายของซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต และข้อ ๖ (๓) ของประกาศดังกล่าวกำหนดว่า

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/บุหรี่ซิกาแรต...

บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) มีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต ให้บุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องหรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) นั้น ต้องแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิกาแรตและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบจำนวน ๑๐ แบบต่อ ๑ กล่อง หรือกระดาษหุ้มห่อซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรต (Carton) ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีสถานะเป็นบริษัทจำกัดเป็นสมาชิกของกลุ่มบริษัท เจเปน โทแบคโก (กลุ่มบริษัท เจ ที) เป็นผู้ผลิตสินค้าเกี่ยวกับยาสูบและเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตให้นำบุหรี่เข้ามาในราชอาณาจักร ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบและเป็นหน่วยงานที่ดำเนินกิจการระหว่างประเทศของกลุ่มบริษัท เจ ที และเป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าภายใต้ยี่ห้อดังกล่าว และเป็นผู้มีสิทธิในการใช้และอนุญาตให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายการค้าบางเครื่องหมายที่จดทะเบียนในประเทศไทย เห็นว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากประกาศดังกล่าว จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขแห่งการที่ศาลปกครองจะมีอำนาจออกคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎต่อไป คือ

ประการที่หนึ่ง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งระบุว่า โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในทางการแพทย์ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบทำให้เกิดโรคภัยร้ายแรงแก่ผู้บริโภค รวมทั้งยังส่งผลกระทบไปถึงทารกในครรภ์ในกรณีที่ผู้บริโภคกำลังตั้งครรภ์ และยังเป็นผลร้ายแก่ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับผู้บริโภคอีกด้วย แต่ในปัจจุบันนี้ยังไม่มีกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเฉพาะ ทำให้มีการโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วยวิธีการต่างๆ อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการป้องกันโรคภัยอันเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับข้อกำหนดที่เป็นข้อพิพาทในคดีนี้ คือ ข้อ ๓ และข้อ ๖ (๓)

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/ของประกาศ...

ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว ข้อกำหนดตามพิพาทดังกล่าวซึ่งเป็นเรื่องการกำหนดรูปภาพที่ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ และบุหรี่ซิกาแรตที่บรรจุอยู่ในกล่องต้องแสดงรูปภาพจำนวน ๑๐ แบบ ตามรายละเอียดข้างต้นนั้น เห็นว่า เป็นกรณีการออกข้อกำหนดโดยไม่น่าจะเกินขอบเขตวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประชาชนและเยาวชน และถึงแม้ในชั้นนี้หากฟังได้ว่าไม่ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหลายประการก็ตาม เช่น ที่มาของการขยายภาพจากพื้นที่ร้อยละ ๕๔ ของซองทั้งด้านหน้าและด้านหลังเป็นร้อยละ ๘๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นไปตามอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ๒๕๔๖ (FCTC) โดยไม่ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นว่าข้อกำหนดดังกล่าวจะเป็นภาระแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกินสมควรหรือไม่ และข้อกำหนดดังกล่าวจะบรรลุผลอย่างแน่แท้หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคคุ้มกับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกันหรือไม่ รวมทั้งกระบวนการขั้นตอนในการออกประกาศดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีส่วนร่วมหรือรับฟังข้อเสนอแนะและคำคัดค้านจากผู้มีส่วนได้เสียแต่ประการใด และผลกระทบต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ตาม แต่หากพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่า ข้อดังกล่าวนั้นเป็นเนื้อหาแห่งคดีที่ศาลจะพึงพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป แต่มิอาจเป็นข้อที่เป็นสาระสำคัญถึงขนาดที่ศาลจะใช้ดุลพินิจมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎในชั้นนี้ได้ อีกทั้งข้อเท็จจริงในคดีนี้ก็มิชัดเจนถึงขนาดว่าไม่มีรายงานการวิจัยในเรื่องดังกล่าวรวมทั้งได้ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยกขึ้นต่อสู้ว่ามีการศึกษาวิจัยและสำรวจความคิดเกี่ยวกับภาพคำเตือนบนซองบุหรี่และการบริโภคยาสูบแล้ว และถึงแม้ข้อเท็จจริงดังกล่าวจะมิได้ยกขึ้นกล่าวกันในชั้นศาลปกครองชั้นต้นก็ตามแต่ปัญหาดังกล่าวก็ย่อมเป็นปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยกขึ้นกล่าวในชั้นนี้ได้ นอกจากนี้ แม้จะมีข้อเท็จจริงดังกล่าวฟังได้ว่าการขยายภาพคำเตือนบนซองบุหรี่และการบริโภคบุหรี่จะมีผลต่อผู้บริโภคยาสูบอยู่ชั่วขณะบ้างก็ตาม แต่การดังกล่าวย่อมมีผลต่อผู้ที่จะบริโภคบุหรี่รายใหม่ที่จะสนใจและเริ่มต้นการบริโภคยาสูบในระดับหนึ่ง อีกทั้ง เมื่อพิจารณาถึงข้อต่อสู้ในคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็เป็นเนื้อหาสาระแห่งคดีที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ดังนั้น ในชั้นนี้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557

/วิธีการ...

วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงไม่น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด

ประการที่สอง การให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้นมีผลใช้บังคับต่อไปในระหว่างพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งหากมีปัญหาในการแก้ไขเยียวยาในภายหลัง กล่าวคือ แม้ต่อมาในภายหลังศาลจะพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลก็ไม่อาจแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับจากการบังคับตามผลของระเบียบกระทรวงสาธารณสุขตามพิพาทนั้นในระหว่างการพิจารณาคดีให้หมดไปโดยสิ้นเชิง หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงและรูปคดีแล้วกรณีตามฟ้องนี้แม้ต่อมาในภายหลังศาลจะพิพากษาหรือให้เพิกถอนประกาศกระทรวงสาธารณสุขตามกรณีดังกล่าวนี้ก็อาจแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับจากการบังคับตามผลของประกาศกระทรวงสาธารณสุขตามพิพาทได้ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองพึงจะจัดการระบบการผลิตให้กลับคืนมาดังเดิมได้โดยไม่เสียหายเกินขนาด เพราะเป็นการจัดระบบการผลิตดังเดิมที่เคยดำเนินการมา พร้อมทั้งไม่กระทบต่อเครื่องหมายการค้าหรือสิทธิประโยชน์อื่นได้ในภายหลัง กรณีจึงไม่เป็นภาระเกินสมควร อีกทั้ง เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ว่ามีผู้ผลิตบุหรี่รายอื่นพึงสามารถปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขตามพิพาทได้ จึงฟังไม่ได้ว่าการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขตามพิพาทเป็นปัญหาในเชิงเทคนิคในการผลิตที่พึงจะปฏิบัติไม่ได้ ดังนั้น การให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลใช้บังคับต่อไปในระหว่างพิจารณาพิพากษาคดี จึงหาเป็นการยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลังแต่ประการใดไม่

ประการที่สาม การทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้นเป็นการชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาคดีเป็นอุปสรรคแก่การบริหารของรัฐหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อศาลเห็นว่า

ศาลปกครองสูงสุด
29 ม.ค. 2557

/กรณีนี้...

กรณีนี้เป็นกรณีที่ไม่น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายและหากให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ตามพิพาทมีผลใช้บังคับต่อไปในระหว่างพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งหาเป็นการยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลังแต่ประการใดไม่ กรณีจึงไม่ครบเงื่อนไขแห่งการที่ศาลปกครองจะมีอำนาจออกคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎได้ จึงหาจำต้องวินิจฉัยประการนี้ต่อไปไม่ เพราะหาทำให้คดีเปลี่ยนแปลงผลการพิจารณาเป็นอื่นได้อีกไม่ ดังนั้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัย และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบในฉลากของบุหรี่ซิกาแรต พ.ศ. ๒๕๕๖ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

นายมนูญ ปุญญกริยากร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายวราวุธ ศิริยุทธ์วัฒนา
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย งามวงศ์ชน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายณัฐ รัฐอมฤต

ศาลปกครองสูงสุด
29 พ.ค. 2557
ศาลปกครองสูงสุด